

NATUURBEHEERPLAN 2019

INHOUD

1.	Wat is het Natuurbeheerplan?	5
1.1	Inleiding	5
1.2	Doel en status natuurbeheerplan	5
1.3	Procedure vaststellen en wijzigen Natuurbeheerplan	6
1.4	Leeswijzer	6
2.	Beleidskader	7
2.1	Europees kader natuur en landschap	7
2.2	Rijksbeleid natuur en landschap	7
2.3	Provinciaal beleid	8
3.	Subsidiestelsel Natuur en Landschap	11
3.1	De Index Natuur en Landschap	11
3.2	Kaarten	11
3.3	Monitoring	12
4.	Beleidsdoelen en beleidsmatige criteria	13
4.1	Inleiding	13
4.2	Natuur- en landschapsbeheer	13
4.3	Agrarisch natuur- en landschapsbeheer	13
4.4	Water	19
4.5	Beoordelingscriteria gebiedsaanvraag	20
5.	Subsidiemogelijkheden	21
5.1	Uitvoerders	21
5.2	Subsidies voor natuur en landschap	21
5.3	Natuur- en landschapsbeheer	21
5.4	Agrarisch natuur- en landschapsbeheer	21
5.5	Kwaliteitsimpuls: investeringen en functieverandering	21
	Meer informatie	23
	Bijlagen	21

1. WAT IS HET NATUURBEHEERPLAN?

1.1 Inleiding

Voor u ligt het Natuurbeheerplan Flevoland 2019. In dit plan beschrijft de provincie de beleidsdoelen en de subsidiemogelijkheden voor het beheer van natuurgebieden, landschapselementen en voor agrarisch natuurbeheer inclusief groenblauwe diensten in de provincie. Het Natuurbeheerplan is verankerd in het Subsiestelsel Natuur en Landschap (SNL). Dit stelsel bestaat uit: de 'Subsidieverordening Natuur- en Landschapsbeheer Flevoland 2016' (SVNL2016) voor het beheer van natuur en landschap en de 'Subsidieregeling Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap (SKNL) voor investeringen in natuur en landschap (omvorming, inrichting en kwaliteitsontwikkeling). In deze verordening en regeling liggen de spelregels vast voor het aanvragen van subsidie.

Het plan is geen statisch document. De provincie kan de inhoud van de plantekst en de kaarten, indien nodig, jaarlijks aanpassen. Hoewel het Natuurbeheerplan de laatste tijd met een jaarlijkse frequentie is aangepast, kan het plan voor meerdere jaren gelden tot Gedeputeerde Staten (GS) weer een nieuw Natuurbeheerplan vaststellen.

Dit Natuurbeheerplan 2019 is op een aantal punten gewijzigd ten opzichte van het vorige Natuurbeheerplan (Natuurbeheerplan Flevoland 2018).

- In het zuidoosten van de Noordoostpolder is het leefgebied Open Akkerland toegevoegd in het agrarisch natuurbeheer;
- Het agrarisch cluster Open Akkerland in Zuidelijk Flevoland is uitgebreid naar de Zuidlob;
- In Zuidelijk- en Oostelijk Flevoland zijn clusters met leefgebied Droge Dooradering toegevoegd in het agrarisch natuurbeheer;
- Een nieuwe groenblauwe dienst van het Waterschap Zuiderzeeland is toegevoegd, namelijk het duurzaam bodembeheer;
- De voortgang van het Programma Nieuwe Natuur is op kaart bijgewerkt;
- De natuurbeheertypenkaart is geactualiseerd.

1.2 Doel en status Natuurbeheerplan

Het Natuurbeheerplan is een beleidskader om het Europese, rijks- en provinciale natuur- en landschapsbeleid te realiseren. Het gaat daarbij om bestaande natuurgebieden, gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt, landbouwgebieden

waar agrarisch natuurbeheer plaats kan vinden en de Natura 2000-gebieden. Het Natuurbeheerplan beschrijft per (deel)gebied welke natuur- en landschapsdoelen worden nagestreefd. Het plan bevat de begrenzing van de natuurgebieden en agrarische natuurgebieden, met name toegespitst op de internationale biodiversiteitsdoelen en de internationale natuurgerichte agromilie-, water- en klimaatdoelen.

Het plan is het beleidskader voor de uitvoering van het provinciale natuurbeleid en ook voor de implementatie van artikel 28 van het Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP3). Het plan is verankerd in de SVNL en SKNL en daarmee kaderstellend voor de SNL-subsidies.

De provincie bepaalt in het Natuurbeheerplan in welke gebieden natuurbeheerders en het agrarische collectief subsidie kunnen krijgen voor (agrarisch) natuur- en landschapsbeheer en blauwe diensten. In het Natuurbeheerplan liggen de verschillende natuurbeheer- en landschapsbeheertypen van de Index Natuur en Landschap voor percelen en/of terreinen vast.

Het Natuurnetwerk Nederland is aangewezen, begrensd en beschermd in de Verordening Fysieke Leefomgeving. In bijlage 8 is een kaart van het Natuurnetwerk Flevoland opgenomen. De actuele versie van het vastgestelde Natuurnetwerk Flevoland is in te zien op www.ehs.flevoland.nl

Het Natuurbeheerplan heeft geen planologische consequenties of consequenties voor bestemmingsplannen en heeft dus geen invloed op eigendomsrechten of bestaande gebruiksmogelijkheden. Het Natuurbeheerplan bevat geen bindende regels of verplichtingen voor burgers. Ook kunnen er geen rechten aan worden ontleend; opname van een terrein in het Natuurbeheerplan leidt niet vanzelfsprekend tot een positief besluit over subsidiëring van het beheer. Het zorgt er alleen voor dat beheerders van de natuurgebieden en het Flevolands Agrarisch Collectief de mogelijkheid krijgen om subsidie aan te vragen voor het beheer van de door hun beheerde gronden. Toekenning van subsidie gebeurt op basis van een afzonderlijk te nemen openstellingsbesluit.

1.3 Procedure vaststellen en wijzigen Natuurbeheerplan

Het Natuurbeheerplan wordt vastgesteld en gewijzigd bij besluit van Gedeputeerde Staten. Op de vaststelling en wijziging van het plan is de in afdeling 3.4. van de Algemene Wet Bestuursrecht (Awb) geregelde procedure van toepassing. Gedeputeerde Staten stellen eerst het plan in ontwerp vast en leggen het daarna 6 weken ter inzage. Belanghebbenden kunnen in deze periode schriftelijk of mondeling hun zienswijze indienen. Na behandeling van de zienswijzen en het vooroverleg wordt het definitieve plan vastgesteld door Gedeputeerde Staten. Daarna wordt het plan opnieuw 6 weken ter inzage gelegd.

Op basis van een actualisatieslag kunnen Gedeputeerde Staten besluiten tot een (beperkte) wijziging van het Natuurbeheerplan. Deze wijziging wordt minimaal vastgelegd in de elektronische kaarten. Wanneer een dergelijke wijziging slechts één of enkele belanghebbenden kent, kunnen Gedeputeerde Staten besluiten de ontwerp-wijzigingen direct aan de betrokkenen toe te zenden, en hen daarmee in de gelegenheid te stellen een zienswijze kenbaar te maken. Deze werkwijze komt dan in de plaats van een algemene ter inzage legging. Tegen het besluit tot vaststelling van een wijziging is beroep mogelijk bij de rechtbank Midden-Nederland, postbus 16005, 3500 DA Utrecht.

1.4 Leeswijzer

In dit Natuurbeheerplan wordt achtereenvolgens beschreven:

Hoofdstuk 2: Beleidskader

Hoofdstuk 3: Subsiestelsel Natuur en Landschap

Hoofdstuk 4: Beleidsdoelen en beleidsmatige criteria

Hoofdstuk 5: Subsidiemogelijkheden

2. BELEIDSKADER

2.1 Europees kader natuur en landschap

Het Natuurbeheerplan is gebaseerd op het huidige beleid voor het landelijk gebied voor water, milieu en ruimtelijke ordening van de Europese Unie, het Rijk en de provincie. Dit hoofdstuk bevat de belangrijkste onderdelen van het huidige beleid en de recente ontwikkelingen. De lidstaten van de EU hebben gezamenlijk specifieke wetten en beleidsdoelen vastgesteld voor het instandhouden van bepaalde planten- en diersoorten en natuurlijke habitats van internationale betekenis via de Vogel- en Habitatrichtlijn (VR/HR) en Natura 2000, voor de instandhouding van gezonde watersystemen (Kaderrichtlijn water) en voor een schoon milieu (Nitratrichtlijn). De Europese Commissie (EC) ziet er op toe dat de lidstaten deze afspraken nakomen.

Voor het platteland zijn door de EC beleidsdoelen en regels vastgesteld met betrekking tot de verduurzaming en vergroening van de landbouw. Dit wordt concreet geëffectueerd in de vorm van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) 2014-2020 waarin verdergaande regels en subsidies zijn opgenomen voor duurzame landbouw, vergroening en agrarisch natuurbeheer.

Het kabinet heeft in 2014 haar keuze gemaakt ten aanzien van de Nederlandse invulling van de vergroening in pijler 1 van het Gemeenschappelijk Landbouw Beleid 2014-2020 (GLB). Voor de volgende GLB-periode van 2021-2027 moet de verdere vergroening leiden tot een effectieve, duurzame, omgevingsgerichte bedrijfsvoering. De vergroening uit pijler 1 van het GLB en het agrarisch natuur- en landschapsbeheer uit pijler 2 van het GLB kunnen naast elkaar worden ingezet en kunnen elkaar versterken. Ook is het mogelijk om ze beiden in te zetten mits zogenaamde double funding voorkomen wordt.

De uitvoering van het plattelandsbeleid van de EU 2014-2020 (GLB pijler 2) krijgt gestalte via het Plattelandsontwikkelingsprogramma POP 3 2014- 2020 dat landsdelig wordt uitgevoerd.

Het programma wordt gefinancierd door provincies, waterschappen en Rijk (in volgorde van financiële bijdrage). Binnen dit programma ziet artikel 28 toe op subsidiëring van agro-, milieu- en klimaatdiensten. Het POP 3 vormt daarmee het financiële kader voor deze diensten binnen

het agrarisch natuur- en landschapsbeheer. Er zijn vier leefgebieden (open grasland, open akkerland, droge en natte dooradering) en de categorie water voor het agrarisch natuur- en landschapsbeheer.

2.2 Rijksbeleid natuur en landschap

Het Rijk stelt in het kader van de internationale verplichtingen op hoofdlijnen de ambities voor de agro-, milieu- en klimaatdiensten vast en geeft de kaders aan waarbinnen die ambities gerealiseerd kunnen worden.

In 2014 is de rijksnatuurvisie "Natuurlijk verder" verschenen. Het Rijk zet zich in om de natuur te versterken met de samenleving. Hiermee wil het Rijk een effectieve invulling bereiken van de natuurdoelen die Nederland internationaal heeft afgesproken. Instandhouding van planten- en diersoorten, natuurlijke habitats, gezonde watersystemen en een schoon milieu zijn daarbij het uitgangspunt. Het Rijk wil de natuurinstandhoudingsdoelen bereiken door middel van regelgeving (Wet Natuurbescherming, WABO, Waterwet, Wet ammoniak en veehouderij) en door middel van een stimulerings- beleid gericht op het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en een vitaal platteland. Het Rijk legt hierover verantwoording af aan de Europese Commissie.

De uitvoering van het natuurbeleid is met ingang van 2014 gedecentraliseerd naar de provincies en vastgelegd in een decentralisatieakkoord 2014-2027 en in een Natuurpact van overheden en maatschappelijke organisaties. Dit is op 18 september 2013 door staatssecretaris Dijkzema aangeboden aan de Tweede kamer. In dit Natuurpact zijn de ambities vastgelegd met betrekking tot ontwikkeling en beheer van natuur in Nederland voor de periode tot en met 2027. Het Rijk draagt bij aan de realisatie van deze ambities door jaarlijks extra te investeren in natuur.

De onderdelen van deze ambities zijn:

- Ontwikkeling Robuust Natuurnetwerk Nederland (NNN) inclusief Natura 2000-gebieden. Het NNN moet een robuuste ruggengraat van de natuur in Nederland zijn. Dat gaat gebeuren door hem te vergroten, te verbeteren en belangrijke natuurlijke verbindingen te realiseren tussen natuurgebieden onderling en tussen natuurgebieden en hun omgeving.

- Soortenbescherming; Bescherming van afzonderlijke plant- en diersoorten is nodig vanwege Europese verplichtingen en afspraken waaraan Nederland zich in internationaal verband heeft gecommitteerd (VR/HR). Soortenbescherming vindt plaats binnen en buiten het NNN door het nemen van juridische en/of fysieke maatregelen, die vestiging of uitbreiding van een soortenpopulatie stimuleren.
- Agrarisch natuurbeheer; Agrarisch natuur- en landschapsbeheer wordt vooral ingezet voor het beschermen en verbeteren van internationale soorten. De staatssecretaris van het ministerie van Economische Zaken heeft het internationaal doelenkader vastgesteld, bestaande uit soorten uit de Vogel- en Habitatrichtlijn waaraan agrarisch natuur- en landschapsbeheer een bijdrage kan leveren.
- Natuur en water; Er zijn diverse mogelijkheden om de ontwikkeling van de natuur, de vergroting van het Natuurnetwerk Nederland en de aanpak van de Natura 2000-gebieden optimaal te laten samengaan met het verbeteren van de condities van de kwantiteit en de kwaliteit van het water. Er wordt daarbij maximale synergie gezocht met maatregelen om te voldoen aan de Kaderrichtlijn Water (KRW) en de Nitraatrichtlijn.

2.3 Provinciaal beleid

De Provinciale Staten hebben op 8 November 2017 de Omgevingsvisie FlevolandStraks vastgesteld, waarin de langetermijnvisie van Flevoland staat beschreven. Het geeft aan welke kansen en opgaven er voor Flevoland liggen en welke ambities we hebben voor de toekomst. Het bijzondere verleden van de jongste provincie van Nederland vormt de basis van de visie. Er wordt binnen de omgevingsvisie tot 2030 gewerkt aan zeven opgaven binnen de fysieke-, sociaal-economische en bestuurlijke omgeving.

Het Flevolandse natuurbeleid sluit aan bij het Europese en Rijksbeleid. In 2014 heeft de provincie in de nota "Verrassend groen", haar visie op het natuur- en landschapsbeleid geactualiseerd. Behoud en kwaliteitsversterking van het Natuurnetwerk blijft het fundament van het natuurbeleid. De provincie wil wel meer aandacht schenken aan de vermaatschappelijking van de natuur, met nadruk

op de beleefbaarheid en het beter benutten van de economische potenties. De belangrijkste natuurgebieden van Flevoland zijn in de verordening op de fysieke leefomgeving begrensd als onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland. Deze begrenzing is geheel afgestemd met de bestemmingsplannen van de gemeenten, waardoor het gehele Natuurnetwerk ook een daarbij passende bestemming kent.

De doelen in het Natuurbeheerplan zijn zo gekozen dat de beheertypen binnen het Natuur Netwerk aansluiten bij de natuurlijke omstandigheden; de bodemgesteldheid, de waterhuishouding en de bijzondere waarden voor flora en fauna. De Natura 2000-gebieden Lepelaarplassen, Oostvaardersplassen en het Flevolandse deel van de Wieden (Vollenhovermeer) zijn opgenomen binnen het Natuurnetwerk.

De natuur in Flevoland heeft zich de afgelopen jaren ontwikkeld. Mede dankzij getroffen maatregelen uit het programma landelijk gebied om op verschillende plekken meer variatie aan te brengen. De ambitie van de provincie is om door te gaan met deze kwaliteitsverbetering van de bestaande natuur. De mogelijkheden hiervoor zijn afhankelijk van de financiële ruimte die hiervoor beschikbaar zal zijn.

Voor het landelijk gebied is van oudsher een strikte scheiding van functies aangehouden. Mede hierdoor is de biodiversiteit/soortenrijkdom in het agrarisch gebied laag. In Flevoland is de keuze gemaakt op soorten die hier internationaal gezien een belangrijk leefgebied hebben en op deelgebieden waarvoor de omstandigheden voor deze soorten goed zijn. Binnen deze gebieden draagt het agrarisch collectief zorg voor de 'vergroening' van het agrarisch gebied.

Vanuit het Natuurpact wordt tevens ingezet op een maximale synergie tussen natuurbeheer en waterbeheer. De terreinbeherende organisaties, de waterschappen en de collectieven worden uitgedaagd hier invulling aan te geven. Als waterschappen voor waterbeheerdiensten (blauwe diensten) gebruik willen maken van EU-cofinanciering dan kan dit uitsluitend via gebiedsaanvraag van agrarische collectieven, het Natuurbeheerplan 2019 en de Subsidieverordening Natuur en Landschap. Dit is alleen mogelijk in het agrarische gebied. De waterschappen dienen daarvoor aan te

geven voor welke waterdoelen welke waterbeheerdiensten nodig zijn, inclusief randvoorwaarden en prioriteiten.

In oktober 2013 is de provincie gestart met het programma Nieuwe Natuur. Het is één van de instrumenten die de provincie inzet om de natuur te versterken en de beleefbaarheid en de functionaliteit ervan te stimuleren. Binnen het programma Nieuwe Natuur hebben bewoners, ondernemers, terreinbeherende organisaties en ook gemeenten de gelegenheid gekregen om ideeën voor het creëren van nieuwe natuur in Flevoland aan te leveren. Uit alle ingediende ideeën zijn diverse projectvoorstellen voortgekomen, die op 9 verschillende locaties in Flevoland uitgevoerd worden. De projectvoorstellen staan weergegeven op de detailkaarten van de ambitiekaarten in het Natuurbeheerplan (zie bijlage 3.2a, b en c). De meeste projectvoorstellen staan met een gele (de gehonoreerde projecten) of met een blauwe stip (de reserve projecten) op de kaart. De projectvoorstellen die al richting de realisatiefase gaan, staan met concrete beheertypen op kaart. Ten opzichte van het Natuurbeheerplan 2018 is het overzicht geactualiseerd.

3. SUBSIDIESTELSEL NATUUR EN LANDSCHAP 2016

3.1 De Index Natuur en Landschap

Voor het Natuurbeheerplan 2019 is gebruik gemaakt van de Index Natuur en Landschap, een landelijk uniforme en sterk gestandaardiseerde "natuurtaal". De Index Natuur en Landschap bestaat uit de onderdelen natuur, agrarische natuur, landschapselementen en water.

In de Index worden twee niveaus onderscheiden: de natuurtypen voor de sturing op landelijk niveau en de beheertypen voor de operationele aansturing van het beheer op regionaal en lokaal niveau. Voor de begrenzing in het Natuurbeheerplan en de subsidieverlening van natuurbeheer wordt het niveau van de beheertypen gebruikt. Voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer en groenblauwe diensten wordt het niveau van de natuurtype en de term waterdoel gebruikt. De agrarische collectieven werken dit verder uit naar beheertypen. De natuurtypen, landschapselementtypen en agrarische natuurtypen zijn bedoeld als sturings- en verantwoordingsinstrument op landelijk niveau. Daarbij valt te denken aan afspraken en rapportages tussen Rijk en provincies. De beheertypen zijn geschikt voor de aansturing van het beheer op interprovinciaal, provinciaal en lokaal niveau. Zij vormen de basis voor afspraken over doelen en middelen tussen provincie en beheerder.

Voor meer informatie over de Index Natuur en Landschap zie www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap > thema 'Index Natuur en Landschap'.

3.2 Kaarten

Het Natuurbeheerplan Flevoland kent beheertypenkaarten voor natuur en landschap, natuurtypenkaarten voor agrarisch natuur en landschap, de waterdoelenkaart voor water en een ambitiekaart voor natuur. Zij vormen met de beschrijving van de doelen de kern van het plan.

3.2.1 Natuur- en landschapsbeheer

Voor het natuur- en landschapsbeheer geeft de beheertypenkaart alle bestaande natuur en landschap weer met de benamingen volgens de landelijk uniforme systematiek van de Index Natuur en Landschap (bijlage 2 en 6). Met de beheertypenkaart stimuleert de provincie de instandhouding van de op die kaart aangegeven en begrensde beheertypen. Deze kaart vormt ook de basis voor

het verlenen van beheersubsidies op grond van de SVNL. Voor een deel van de natuurgebieden bestaat een ambitie om het huidige gebruik of beheer te veranderen. Deze verandering is vastgelegd op de ambitiekaart (bijlage 3).

Zowel de beheertypenkaart als de ambitiekaart zijn afgestemd op de beheerplannen die in het kader van Natura 2000 zijn of worden opgesteld.

3.2.2 Agrarisch natuur- en landschapsbeheer

Voor het agrarisch natuur- en landschapsbeheer onderscheiden de provincies de volgende vier leefgebieden: open grasland, open akkerland, droge dooradering en natte dooradering. Provincie Flevoland heeft er voor gekozen om twee leefgebieden (open akkerland en open grasland) te hanteren. In 2019 wordt daar een derde leefgebied (droge dooradering) aan toegevoegd. De leefgebieden zijn op kaart begrensd in het Natuurbeheerplan (bijlage 4). Alleen binnen de begrenzing van de zoekgebieden is subsidie voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer mogelijk. Het agrarisch natuurbeheer in gebied Midden Flevoland zal rekening moeten houden met het Beperkingengebied vogelaantrekkende bestemmingen en grondgebruik uit het Luchthavenbesluit Lelystad. Gebiedsclusters worden beoordeeld op het effect op de vliegveiligheid.

Voor de leefgebieden zijn in dit Natuurbeheerplan subsidiecriteria meegegeven (hoofdstuk 4). Deze criteria beschrijven de minimale instapeisen voor een ecologisch effectieve subsidieaanvraag zoals het voorkomen van soorten, omvang van het gebied en draagvlak bij de leden van het agrarisch collectief.

3.2.3 Water

De waterdoelen moeten bijdragen aan de Kaderrichtlijn Water (waterkwaliteit) en de Nitraatrichtlijn. Voor de categorie water worden de volgende vijf clusters voor groenblauwe diensten onderscheiden:

- 1.) Toekomstbestendige duurzame waterlopen
- 2.) Duurzaam peilbeheer
- 3.) Groene zuivering
- 4.) Duurzaam bodembeheer
- 5.) Duurzame waterberging

In Flevoland streeft het Waterschap Zuiderzeeland toekomstbestendige duurzame waterlopen na door het aanleggen van bufferzones. Daardoor wordt langs oppervlaktewater de belasting van het oppervlaktewater met gewasbeschermingsmiddelen en nutriënten verminderd.

In 2018 is daar het beheer van slootkanten aan toegevoegd. Het beheer van taluds vermindert de afspoeling van nutriënten en door verwerking van het maaisel in de percelen in de omgeving verbetert de organische stofbalans van de bodem. Mogelijk wordt het maaisel ook gecomposteerd.

In 2019 wordt daar duurzaam bodembeheer aan toegevoegd. Organische stof is van grote waarde voor het vasthouden van water in de bodem. Het is een buffer voor het watersysteem. Het heeft ook andere functies, zoals het vasthouden van nutriënten. Organische stof is een belangrijke pijler voor duurzaam bodembeheer. Door toe te werken naar een positieve organische stofbalans wordt het watervasthoudend vermogen van een bodem verbeterd.

Het zoekgebied voor de inzet van een groenblauwe dienst is ruim begrensd (bijlage 5). Dit betekent dat het agrarisch collectief in de gebiedsaanvraag tot indikking van de gebieden moet komen. In hoofdstuk 4 is aangegeven welke criteria gelden om tot indikking van de zoekgebieden te komen.

3.3 Monitoring

In samenwerking met de beheerders heeft de provincie een provinciaal meerjarenprogramma monitoring opgesteld met als belangrijk onderdeel daarin de rapportagecyclus. Gegevens moeten namelijk beschikbaar en niet ouder dan 6 jaar of 12 jaar zijn op het moment dat wordt gerapporteerd. Op basis van dit meerjarenprogramma wordt jaarlijks de monitoring voor zowel natuur in de natuurgebieden als natuur in de agrarische gebieden uitgevoerd. Monitoring is een essentieel onderdeel van de beheercyclus. De uitvoering van het natuurbeleid en -beheer dient onderzocht te worden om te weten of de afgesproken doelen ook

gehaald en zo nodig bijgesteld moeten worden. Behalve informatie over de gerealiseerde hectares en het daarvoor benodigde geld (output), is ook informatie nodig over de resultaten in termen van bijvoorbeeld aantallen dieren en planten (outcome).

3.3.1 Natuurbeheer

Voor de monitoring van het natuurbeheer is door de gezamenlijke provincies in overleg met de natuurbeheerders een methodiek vastgesteld, die is beschreven in de "Werkwijze Monitoring en Beoordeling Natuurnetwerk en Natura 2000/PAS", die te vinden is op het Portaal natuur en Landschap (www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap > thema 'Monitoring en Natuurinformatie'). Hierin wordt per beheertype beschreven welke monitoring noodzakelijk is en hoe deze moet worden uitgevoerd. Op het Portaal Natuur en Landschap zijn ook bijlagen en achtergronddocumenten te downloaden. Gecertificeerde natuurbeheerders hebben het recht om de monitoring zelf uit te (laten) voeren en krijgen daarvoor een monitoringssubsidie gebaseerd op de monitoringstarieven zoals vastgesteld in het openstellingsbesluit. Voor de overige natuurbeheerders voert de provincie de monitoring uit.

3.3.2 Agrarisch natuurbeheer

In 2017 is er gestart met een landelijke monitoring agrarisch natuurbeheer. Deze systematiek kan op landelijk niveau uitspraken doen over de effectiviteit van agrarisch natuurbeheer. In Flevoland wordt volgens de MAS-methode (Meetnet Agrarische Soorten) broedvogels geteld. De MAS-telpunten zijn vaste punten willekeurig verspreid over het landschap. Er zijn extra telpunten neergelegd in de gebiedsclusters waar akker- of weidevogelbeheer plaatsvindt om de effectiviteit van het agrarisch natuurbeheer in Flevoland te kunnen evalueren.

3.3.3 Water

Voor de monitoring van de groenblauwe diensten wordt bekeken in hoeverre gebruik kan worden gemaakt van bestaande monitoringsprogramma's van waterschappen en provincie.

4. BELEIDSDOELEN EN BELEIDSMATIGE CRITERIA

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk zijn de beleidsdoelen en criteria beschreven. Hieraan zullen de subsidieaanvragen van natuurbeheerders en de gebiedsaanvraag van het agrarisch collectief door de provincie worden getoetst.

4.2 Natuur- en landschapsbeheer

In Flevoland ligt het zwaartepunt in het natuurbeheer bij het in stand houden en verder ontwikkelen van het Flevolandse deel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). De belangrijkste natuurwaarden voor Flevoland zijn moerassen, open water en natte bosgebieden. Daarnaast streeft de provincie naar het behoud van karakteristieke en waardevolle landschapselementen binnen en buiten de natuurgebieden.

Waar mogelijk is het streven naar een ecosysteembenadering met grote eenheden en ruimte voor natuurlijke processen. De hoogste prioriteit wordt gegeven aan het behalen van de internationale doelen van de binnendijkse Natura 2000-gebieden. Voor buitendijkse gelegen Natura 2000-gebieden (de grote wateren) blijft het Rijk verantwoordelijk.

Voor het natuurbeheer wordt gebruik gemaakt van de natuurbeheertypen beschreven in de Index natuur en landschap; www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/index-natuur-en-landschap. In deze index zijn de beschrijving, afbakening, subsidievoorwaarden, standaardkostprijs, monitoring en natuurkwaliteit per natuurbeheertype beschreven.

4.3 Agrarisch natuur- en landschapsbeheer

Het agrarisch natuurbeheer in Flevoland is voornamelijk gericht op het leefgebied open akkerland voor broedende akkervogels (grauwe kiekendief, veldleeuwerik, gele kwikstaart en graspieper) en overwinterende akkervogels (kleine en wilde zwaan), daarnaast is er beperkte ruimte voor maatregelen in het leefgebied open grasland om de soorten veldleeuwerik, gele kwikstaart, graspieper en kneu te ondersteunen. Verder is er beperkte ruimte om de zomertortel en kneu te ondersteunen doormiddel van het leefgebied droge dooradering.

4.3.1 Beschrijving van de leefgebieden

Leefgebied open akkerland

Het leefgebied open akkerland bestaat uit landschappen met overwegend bouwland waarin wordt voldaan aan de eisen die akkersoorten stellen. Bouwland bestaat uit akkers bebouwd met gewassen zoals granen, aardappels of suikerbieten. De akkers zijn doorsneden met bermen, sloten en meer of minder opgaande begroeiing.

Met akkervogels wordt bedoeld op soorten die zich (in zekere mate) hebben aangepast aan de dynamiek van de hedendaagse landbouw. Daarbij is niet alleen voedselbeschikbaarheid in de vorm van zaden, insecten en muizen noodzakelijk, maar ook dekking, slaappleatsen (zeker in winterperiode) en een gevarieerd bouwplan. Kenmerkende soorten van akkers zijn zowel soorten die broeden op deze akkers (zoals gele kwikstaart, veldleeuwerik en grauwe kiekendief) als soorten die tijdens de trek of overwintering afhankelijk zijn van niet geoogste granen en onkruidzaden (veldleeuwerik, vinken en gorzen). Akkers met veel granen en zaden zijn goed voor muizenpopulaties, die op hun beurt weer voedsel verschaffen voor roofvogels. Een soort als de Kievit kent z'n zwaartepunt in het open grasland, maar komt ook relatief veel in open akkerland voor.

De belangrijkste ecologische eisen van akkersoorten zijn voldoende voedsel en rust- en broedgebieden in de zomer en voldoende voedsel en rustgebieden in de winter. Bepaalde soorten komen alleen in de zomer in akkerbouwgebieden voor (trekvoogels als de gele kwikstaart en grauwe kiekendief), andere soorten verblijven jaarrond in Nederland (patrijs, blauwe kiekendief, veldleeuwerik) en weer andere soorten zijn typische wintergasten in akkerbouwgebieden (gorzen, vinken, ruigpootbuizerd, kleine en wilde zwanen).

Leefgebied open grasland

Het leefgebied open grasland bestaat uit open landschappen met overwegend grasland. Vaak is dit leefgebied doorsneden met een fijnmazig netwerk van lijnvormige wateren: sloten, weteringen en vaarten. Idealiter bestaat een kerngebied voor soorten van open grasland zowel uit natuur- als agrarische gronden die in samenhang worden

beheerd, gefaseerd in ruimte en tijd. Op de agrarische gronden die mede voor weidevogels worden beheerd, weegt de productiefunctie het zwaarst, maar vindt deze productie plaats binnen de voorwaarden die het behoud van biodiversiteit stelt.

Leefgebied droge dooradering

Het leefgebied droge dooradering bestaat uit lijnvormige elementen die een netwerk vormen van broed en foerageer gebied voor soorten die leven in het agrarisch landschap. Het bestaat uit een combinatie van ecologisch beheerde heggen, struwelen, akkerranden, ruigten en voedselveldjes. Deze elementen grenzen direct, of indirect met behulp van andere beheerde elementen, aan natuurgebieden uit het NNN relevant voor de doelsoorten. In Flevoland richt droge dooradering zich op een natuurlijkere overgang tussen bos en akkerland, een habitat waar veel soorten behoefte aan hebben maar wat nog nauwelijks voorkomt.

De doelsoorten foerageren in het akkerland terwijl heggen en lage begroeiing in bossen veelal als nestgelegenheid gebruikt wordt. Doelsoorten van droge dooradering in Flevoland zijn de Zomertortel en de Kneu. Voornamelijk voor de Zomertortel is het Flevolands landschap een belangrijk leefgebied voor het voortbestaan van de soort in Nederland.

4.3.2 Selectie en begrenzing van de gebieden

Op de natuurtypenkaart agrarisch natuurbeheer is een keuze gemaakt voor de begrenzing van deze leefgebieden. Om de gewenste ecologische effectiviteit te bereiken zijn criteria gehanteerd t.a.v. de aanwezigheid van doelsoorten, voldoende openheid en omvang. Het agrarisch collectief kan alleen voor deze begrensde gebieden een gebiedsaanvraag doen. In de overzichtstabel zijn de begrensde deelgebieden met leefgebied, beheertype en de soorten waarvoor dit gebied van belang is te vinden. De nummers verwijzen naar de deelgebieden in bijlage 4. In bijlage 9 staat een beschrijving per deelgebied. In deze beschrijving worden de doelen aangeduid. Deze zijn voor het agrarisch collectief de basis voor de uitwerking van de gebiedsaanvraag.

Naam	Leefgebied	Beheertype	Soorten
1a. Zuidelijk Flevoland	Open akkerland	Open akker voor broedende akkervogels	<ul style="list-style-type: none"> • Grauwe kiekendief • (Veldleeuwerik)
1b. Zuidelijk Flevoland (beperkt gebied)	Droge dooradering	Struweel en ruigte	<ul style="list-style-type: none"> • Zomertortel • Kneu
2a. Midden Flevoland	Open akkerland	Open akker voor broedende akkervogels	<ul style="list-style-type: none"> • Grauwe kiekendief • (Veldleeuwerik)
2b. Midden Flevoland (beperkt gebied)	Open akkerland	Open akker voor overwinterende akkervogels	<ul style="list-style-type: none"> • Kleine en wilde zwaan
3a. Oostelijk Flevoland	Open akkerland	Open akker voor broedende akkervogels	<ul style="list-style-type: none"> • Veldleeuwerik • (Gele kwikstaart) • (Graspieper)
3b. Oostelijk Flevoland (beperkt gebied)	Open grasland	Open grasland voor niet kritische soorten	<ul style="list-style-type: none"> • (Veldleeuwerik) • (Gele kwikstaart) • (Graspieper)
3c. Oostelijk Flevoland (beperkt gebied)	Droge dooradering	Struweel en ruigte	<ul style="list-style-type: none"> • Zomertortel • Kneu
4. Noordoostpolder Noordwest	Open akkerland	Open akker voor overwinterende akkervogels	<ul style="list-style-type: none"> • Kleine en wilde zwaan
	Open grasland	Open grasland voor niet kritische soorten	<ul style="list-style-type: none"> • (Veldleeuwerik) • (Gele kwikstaart) • (Graspieper) • (Kneu)
5. Noordoostpolder Zuidoost	Open akkerland	Open akker voor broedende akkervogels	<ul style="list-style-type: none"> • (Veldleeuwerik) • (Gele kwikstaart) • (Graspieper) • (Kneu)

Overzichtstabel van de deelgebieden met leefgebied, beheertypen en doelsoorten. In de tabel staan onder soorten prioritaire en niet prioritaire soorten vermeld. Niet prioritaire soorten staan tussen haakjes.

4.3.3 Opstellen en beoordeling van de gebieds- aanvraag

Het is aan het agrarisch collectief om binnen de begrensde leefgebieden maatregelen te kiezen met een hoge effectiviteit. Hiervoor worden instapeisen gesteld. De in deze paragraaf geschetste criteria geven aan welke kwaliteit de provincie nastreeft in de gebieden en zijn richtinggevend bij de uitwerking van de gebiedsaanvragen door het agrarisch collectief.

Criteria en eisen voor broedende akkervogels

1. Aanwezigheid van de doelsoort
Instapeis: in het gebied komen de grauwe kiekendief en/of minimaal 20 broedparen van veldleeuwerik en gele kwikstaart per 100 ha voor. Streefdoel: de komende 6 jaar de aantallen in standhouden of te laten groeien.
2. Een kerngebied van voldoende omvang en connectiviteit
Instapeis: akkerbouwgebied van tenminste 250 ha voor veldleeuwerik en 500 ha voor grauwe kiekendief. Ligging naast (natuur) gebieden die belangrijk zijn voor de doelsoort(en) is een pre. Streefdoel: akkerbouwgebied van gebied van 500 ha voor veldleeuwerik en 1000 ha voor grauwe kiekendief. Gebied is verbonden met een ander akkervogelkerngebied of grenst aan een (natuur) gebied dat belangrijk is voor de doelsoort(en).
3. Gewasdiversiteit en gebruikswijze (creëren van foerageergebied en het optimaliseren van broed- en opgroeimogelijkheden)
Instapeis: totaal aan maatregelen (bijvoorbeeld: akkerranden, wintervoedselveldjes, vogelakkers, etc.) beslaat 5% van het akkerbouwgebied. Maatregelen ten behoeve van het verbeteren van de voedselsituatie worden gecombineerd met maatregelen ten behoeve van verbeteren nestsucces (individuele nestbescherming en/of aangepast maai-beheer). In de aangelegde akkerranden, wintervoedselveldjes, vogelakkers worden geen insecticiden gebruikt. Het kerngebied wordt gedomineerd door akkerbouw, met een relatief klein aandeel grasland en mais. Streefdoel: Totaal aan maatregelen (bijvoorbeeld: akkerranden, wintervoedselveldjes, vogelakkers, etc.) beslaat 7% van het akkerbouwgebied, waarbij de verhouding zomer-wintermaatregelen ongeveer 80:20 betreft.

Maatregelen ten behoeve van het verbeteren van de voedselsituatie worden gecombineerd met maatregelen ten behoeve van verbeteren nestsucces. Minstens 10% van het oppervlak gaat onbewerkt de winter in (stoppel van aardappel, mais of granen) of kent een vorm van niet kerende grondbewerking, waarbij een groenbemester de winter overstaat (al dan niet oppervlakkig bewerkt). Minstens 10% van de verbouwde granen betreft zomergranen.

Criteria en eisen voor overwinterende akkervogels

1. Aanwezigheid van doelsoorten
Instapeis: het gebied is een zeer belangrijk foerageer-, overwinterings-, en/of rustgebied voor groepen van meer dan 50 kleine en wilde zwanen gedurende minimaal twee maanden in de winterperiode.
2. Voldoende omvang en connectiviteit
Instapeis: gelegen binnen een afstand van 10 km van het IJsselmeer of langs de rand van het Veluwe-meer. Oppervlakte minimaal 100 ha aaneengesloten gebied.
3. Creëren foerageergebied met voldoende openheid en rust
Instapeis: geen versturende elementen (opgaande begroeiing, infrastructuur) binnen een straal van 150 m van beheerde gebieden. Beperkte beweiding toegestaan. Het is niet toegestaan binnen de periode van 1 oktober tot 1 februari binnen het beheerd gebied handelingen te verrichten of toe te laten die de foerageer-, overwinterings- en/of rust-functie voor doelsoorten negatief beïnvloeden. In deze periode laat de agrariër de oogstresten (bieten, wortels, enz.) staan.

Criteria en eisen voor broedende open grasland vogels

1. Aanwezigheid van voldoende doelsoorten
Instapeis: Minimaal 30 broedparen van de soorten van de gele kwikstaart, graspieper, kneu en veldleeuwerik samen per 100 ha. Streefdoel: 60 broedparen van de soorten van de gele kwikstaart, graspieper, kneu en veldleeuwerik samen per 100 ha.
2. Voldoende omvang en connectiviteit
Instapeis: minimaal 100 ha samenhangende beheerde oppervlakte waarop leefgebied open grasland aanwezig is. Het gebied is zoveel mogelijk aaneengesloten en heeft een zo kort mogelijke buitengrens. Beheerde percelen

liggen in samenhang met elkaar. Streefdoel: minimaal 250 ha samenhangende oppervlakte waarop leefgebied open grasland aanwezig is. Hierbinnen zijn geen voor weidevogelkuikens onoverkomelijke barrières aanwezig. Er is een buffer van 200 meter met een zeer hoge mate van openheid om het kerngebied aanwezig.

3. Rustperiode tijdens broedseizoen en uitgestelde maaidatum

Instapeis: Tijdens het broedseizoen wordt een rustperiode gehanteerd, waarbij pas gemaaid wordt op het moment dat de (meeste) jongen vliegvlug zijn. Een richtlijn is 1 april tot 15 juni, maar de precieze periode kan verschillen tussen 'vroeg' en 'late' gebieden en tussen jaren. In dat deel van het gebied waarvoor geen pakketten met rustperiode zijn afgesloten vindt nestbescherming plaats en indien nodig ook op percelen met beheerpakketten voorafgaand aan of na afloop van de rustperiode. De nestbescherming bedraagt maximaal 20% van de maatregelen. Streefdoel: rustperiode, eventueel met extensieve beweiding, tussen 1 april en 15 juli óf op het moment dat de jongen vliegvlug zijn. Maaien na 1 juli én/of op het moment dat de jongen vliegvlug zijn. De precieze periode kan verschillen tussen 'vroeg' en 'late' gebieden en tussen jaren. In dat deel van het gebied waarvoor geen pakketten met rustperiode zijn afgesloten vindt nestbescherming plaats en indien nodig ook op percelen met beheerpakketten voorafgaand aan of na afloop van de rustperiode. De nestbescherming bedraagt maximaal 20% van de maatregelen.

Criteria en eisen voor droge dooradering

1. Aanwezigheid van doelsoorten
Instapeis: het gebied is broedgebied van de zomertortel. Minimaal 10 broedparen van de kneu per 100 ha.
2. Voldoende omvang en connectiviteit
Instapeis: Kerngebied van minimaal 1000 ha aaneengesloten leefgebied voor de zomertortel, bestaande uit bossen, struweel, voedselveldjes en akkerranden. Bossen staan met beheertype bos aangegeven in het natuurbeheerplan. Beheerde struwelen, akkerranden en voedselveldjes vormen een ononderbroken netwerk van leefgebied grenzend aan beheerde bossen. Aanleg van beheerde elementen gaat altijd in overleg met de beheerder van de aangrenzende bossen.
3. Creëren broedgebied met voldoende voedsel en rust
Instapeis: Struwelen bestaan voor minimaal 50% uit inheemse struiken (bijvoorbeeld wegedoorn, hazelaar, vlier of schietwilg), en worden gefaseerd 20% gesnoeid zodat de heg elke 5 jaar volledig gesnoeid wordt. Struwelen en akkerranden worden niet bespoten met pesticiden en alleen lokaal wordt er gespoten tegen probleemonkruiden. Geen beheer aan struwelen en akkerranden vindt plaats tussen 1 april en 31 augustus. Streefdoel: geen gebruik van herbiciden en pesticiden rond 20 meter van opgaande elementen en niet in akkerranden.

Leefgebied	Beheertypen	Aanwezigheid doelsoorten (komen de relevante soorten voor)	Omvang gebied
Open akkerland	Open akkerland voor broedende akkervogels	In het gebied komen de grauwe kiekendief en/of minimaal 20 broedparen van veldleeuwerik en gele kwikstaart per 100 ha voor.	Akkerbouwgebied van tenminste 500 ha voor grauwe kiekendief en 250 ha overige soorten. Ligging naast (natuur) gebieden die belangrijk zijn voor de doelsoort(en) is een pré.
Open akkerland	Open akkerland voor overwinterende akkervogels	Het gebied is een zeer belangrijk foerageer-, overwinterings-, en/of rustgebied voor groepen van meer dan 50 kleine en wilde zwanen gedurende minimaal twee maanden in de winterperiode.	Gelegen binnen een afstand van 10 km van het IJsselmeer of langs de rand van het Veluwemeer. Oppervlakte minimaal 100 ha aaneengesloten gebied.
Open grasland	Weidevogelland met riet en opgaande begroeiing	Minimaal 30 broedparen van de soorten gele kwikstaart, graspieper, kneu en veldleeuwerik samen per 100 ha.	Kerngebied van minimaal 100 ha samenhangende beheerde oppervlakte waarop leefgebied open grasland aanwezig is. Het gebied is zoveel mogelijk aaneengesloten en heeft een zo kort mogelijke buitengrens. Beheerde percelen liggen in samenhang met elkaar en er zijn geen geïsoleerde percelen met uitgesteld maaibeheer.
Droge Dooradering	Struweel en ruigte	Het gebied is broedgebied van de zomertortel. Minimaal 10 broedparen van de kneu per 100 ha.	Kerngebied van minimaal 1000 ha aaneengesloten leefgebied voor de zomertortel, bestaande uit bossen (N14, N15 en N16), struweel, voedselveldjes en akkerranden. Beheerde elementen liggen ononderbroken bijeen.

Overzichtstabel criteria aanwezigheid doelsoorten en omvang gebied

4.4 Water

In Flevoland ligt de nadruk op de waterdoelen toekomstbestendige duurzame waterlopen en duurzaam bodembeheer.

Duurzame waterlopen

Door het aanleggen van bufferzones (groenblauwe diensten) langs oppervlaktewater wordt de belasting van het oppervlaktewater met gewasbeschermingsmiddelen en nutriënten verminderd. Een aangepast beheer van de taluds beoogt in eerste instantie de afspoeling van nutriënten te verminderen. Hiertoe worden de taluds jaarlijks gemaaid en wordt het maaisel in de percelen in de omgeving verwerkt. Met dit laatste wordt tevens een positieve bijdragen geleverd aan de organische stofbalans van de bodem. Hierdoor wordt meer water in de bodem vastgehouden en ook dat draagt bij aan een verminderde uit- en afspoeling van gewasbeschermingsmiddelen en nutriënten naar het oppervlaktewater. Een andere optie is compostering van het maaisel. Op akkerbouwpercelen wordt een aangepast beheer van de slootkanten gecombineerd met een eenvoudige bufferzone als werkstrook. Deze bufferzone draagt tevens bij aan een vermindering van de afspoeling en drift (verwaaiing) naar het oppervlaktewater van gewasbeschermingsmiddelen.

Er wordt gestreefd naar de aanleg van bufferzones verspreid over Flevoland. Doorgaan met bestaande bufferzones, die al op de goede plekken liggen, heeft hierbij de voorkeur. De concept-gebiedsaanvraag voor het onderdeel blauwe diensten wordt door het agrarisch collectief opgesteld, in nauw overleg met provincie en waterschap.

Criteria en eisen voor de bufferzones:

- Aansluitend aan oppervlaktewater (bij voorkeur langs watervoerende sloot);
- Bufferzones zijn minimaal 3 meter en maximaal 6 meter breed. Breder mag in verband met synergie agrarisch natuurbeheer, maar dit zal niet door het waterschap worden vergoed;
- Daarnaast stelt het waterschap een aantal specifieke beheereisen voor de bufferzones:
 - Buiten het aanleggen en maaien van de rand en onderhoudswerkzaamheden aan watergangen mag er onder voorwaarden door de rand heen gereden worden.

- Op de randen mag alleen een vastgesteld zaaimengsel worden gebruikt.
- Op de randen mogen geen meststoffen (organische dan wel anorganische) en geen chemische gewasbeschermingsmiddelen worden toegepast, behalve bij nader te noemen probleemonkruiden.

Duurzaam bodembeheer

De opbouw en het behoud van een gezond bodemprofiel wordt mede bepaald door aanvoer en afbraak van organische stof. Bij het huidige agrarisch bodemgebruik staat dit onder druk, en dreigt de bodem te verschrallen als er geen extra organische stof wordt aangevoerd. Tegelijkertijd worden de effecten van klimaatverandering steeds vaker zichtbaar. Vaker en heftiger buien én langere perioden van droogte. Een gezonde bodem heeft een sponswerking, het kan water bergen in geval van piekbuien en bufferen voor tijden van droogte. Organische stof verhoogt het absorptievermogen van de bodem, waardoor er een geringere kans is op afspoeling.

Tevens vergroot organische stof het klei-humus complex, waardoor er minder kans is op uitspoeling van nutriënten. Een verhoging van het organische stofgehalte in de bodem heeft naast goede agrarische eigenschappen ook het voordeel dat het waterbergend vermogen hoger is. De bodem houdt regenwater langer vast en vormt een buffer voor het watersysteem waardoor piekbelasting afgevlakt wordt. Aanvoer van organische stof kan (deels of geheel) op duurzame wijze gebeuren door het achterlaten van plantenresten op het land, zoals stro of slootkantmaaisel, organische mest of compost. Een duurzaam en gezond bodemprofiel wordt geholpen door de organische kringloop lokaal te houden waarbij aanbieders en gebruikers van organische stof samenwerken.

Criteria voor het duurzaam bodembeheer zullen onder meer betrekking hebben tot de hoeveelheid organische stof in de bodem. De exacte criteria hiervoor worden in een later stadium uitgewerkt.

4.5 Beoordelingscriteria gebiedsaanvraag

De in deze paragraaf geschetste criteria worden door RVO en provincie gebruikt om de gebiedsaanvraag van het agrarisch collectief voor agrarisch natuurbeheer te toetsen op de Europese subsidievereisten. In een gebiedsaanvraag kunnen meerdere deelgebieden worden opgenomen.

De gebiedsaanvraag zal worden getoetst op:

- De kaarten natuurtypen en deelgebieden agrarisch natuur en landschapsbeheer en water doel: toekomstbestendige duurzame waterlopen zoals opgenomen in bijlage 4 en 5;
- De criteria zoals opgenomen in onderstaande tabel.

Leefgebied	Beheerfuncties
Openakkerland (broedvogels)	Optimaliseren voortplantingsmogelijkheden en creëren foerageergebied
Open akkerland (overwintering)	Creëren foerageergebied
Open grasland (broedvogels)	Optimaliseren foerageer-, en broed- en opgroeimogelijkheden en/of creëren nat biotoop
Droge dooradering	Optimaliseren foerageer-, en broed- en opgroeimogelijkheden
Categorie water	Verbeteren waterkwaliteit en/of water vasthouden

Overzichtstabel van leefgebieden en beheerfuncties

5. SUBSIDIEMOGELIJKHEDEN

De doelen uit het Natuurbeheerplan zullen door natuurbeheerders (natuurorganisaties, particuliere natuurbeheerders, agrarisch collectief) worden gerealiseerd. Voor het beheer en de uitvoering van maatregelen zijn er verschillende subsidie-mogelijkheden.

5.2 Subsidies voor natuur en landschap

In het SNL is subsidie mogelijk voor natuurbeheer, agrarisch natuurbeheer en landschapsbeheer. Natuurbeheerders kunnen subsidie aanvragen voor een natuurbeheertype of landschapstype met een looptijd van zes jaar. Het agrarisch collectief kan een subsidie aanvragen voor natuurtype of waterdoelen met een looptijd van zes jaar. Jaarlijks wordt een openstellingsbesluit gepubliceerd waarin de openstellingstermijn en subsidieplafonds bekend worden gemaakt.

5.3 Natuur- en landschapsbeheer

Beheersubsidie is een vergoeding voor het beheer van een beheertype. Een beheertype beschrijft aan welke terreinkenmerken het terrein moet voldoen. Beheertypen mogen elkaar niet overlappen: op een oppervlakte kan één natuurbeheertype worden aangevraagd. Bij de subsidie voor natuurbeheer moet de beheerder zijn terrein openstellen. Het natuurterrein is opengesteld als het minimaal 358 dagen per jaar fysiek bereikbaar en gratis toegankelijk is. In bijlage 7 staat weergegeven welke natuurterreinen vrijgesteld zijn van de openstellingsverplichting.

5.4 Agrarisch natuur- en landschapsbeheer

Alleen het agrarisch collectief kan subsidie krijgen voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer. Een agrarisch collectief is een gecertificeerd samenwerkingsverband van met name agrariërs voor het uitvoeren van agrarisch natuur- en landschapsbeheer en is eindbegunstigde van de subsidie. Voor het verkrijgen van subsidie is een samenhangende gebiedsaanvraag vereist. Dit is een in

nauwe afstemming met gebiedspartners tot stand gekomen, samenhangend ecologisch effectief en economisch efficiënt plan van een agrarisch collectief voor het uitvoeren van agrarisch natuur- en landschapsbeheer in een bepaald gebied.

De eisen die gesteld worden aan het agrarisch collectief en de gebiedsaanvraag staan in de Verordening Natuur- en Landschapsbeheer Flevoland 2016. Voor wat betreft de lopende individuele contracten uit de voorgaande regeling: deze kunnen worden uitgediend.

5.5 Kwaliteitsimpuls: investeringen en functie verandering

De subsidie kwaliteitsimpuls is voor grondgebruikers die grond geschikt willen maken voor natuurbeheer en voor natuurbeheerders die de kwaliteit van de natuur verder willen ontwikkelen en verhogen. Voor een kwaliteitsimpuls natuur en landschap zijn twee subsidiemogelijkheden: investeringssubsidie en subsidie functieverandering. Een combinatie hiervan is ook mogelijk.

Investeringsubsidie

Dit is subsidie voor maatregelen die het gebied geschikt maken voor (agrarisch) natuurbeheer of voor een kwaliteitsverbetering van de natuur. Bij de kwaliteitsverbetering wordt de natuurkwaliteit van een bestaand natuurbeheertype verhoogd of wordt een bestaand natuurbeheertype omgezet naar een ander type. De subsidie draagt bij aan de realisatie van het beheertype dat op de ambitiekaart staat aangegeven.

Subsidie functieverandering

Dit is subsidie voor de waardedaling van de grond door het veranderen van landbouwgrond in bos of andere natuur. Het gebied waar het om gaat moet met een natuurbeheertype zijn opgenomen in het Natuurbeheerplan van de provincie.

MEER INFORMATIE

Meer informatie over het (agrarisch) natuur- en landschapsbeheer vindt u op: www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap. Dit portaal is de verzamelplaats van alle (beleids-) informatie over Natuur en Landschap in Nederland.

BIJLAGEN

Bijlage 1	Globale ligging natuurgebieden	26
Bijlage 2	2.1 Natuurbeheertypenkaart	27
	2.2 A. Noordoostpolder	28
	2.2 B. Oostelijk Flevoland	29
	2.2 C. Zuidelijk Flevoland	30
Bijlage 3	3.1 Ambitiekaart	31
	3.2 A. Noordoostpolder	32
	3.2 B. Oostelijk Flevoland	33
	3.2 C. Zuidelijk Flevoland	34
Bijlage 4	4.1 Natuurtypen en deelgebieden agrarisch natuur- en landschapsbeheer	35
	4.2 A. Noordoostpolder	36
	4.2 B. Oostelijk Flevoland	37
	4.2 C. Zuidelijk Flevoland	38
Bijlage 5	5.1 Waterdoelkaart	39
Bijlage 6	6.1 Landschapbeheertypenkaart	40
	6.2 A. Noordoostpolder	41
	6.2 B. Oostelijk Flevoland	42
	6.2 C. Zuidelijk Flevoland	43
Bijlage 7	7.1 Vrijstelling openstelling natuurterreinen	44
	7.2 A. Noordoostpolder	45
	7.2 B. Oostelijk Flevoland	46
	7.3 C. Zuidelijk Flevoland	47
Bijlage 8	Natuurnetwerk Flevoland	48
Bijlage 9	Beschrijving van de deelgebieden agrarisch natuur- en landschapsbeheer	49

NATUURGEBIEDEN

Natuurgebied

- 1 Kuinderbos
- 2 Voorster- en Kadoerbos
- 3 Schokland
- 4 Urkerbos, Toppad en Staartreservaat
- 5 Ettenlandse veld
- 6 Vogeleiland
- 7 Zwartehoek en Vooroever
- 8 Tollebekerbos en omgeving
- 9 Dorpsbossen Noordoosplolder
- 10 Casteleynsplas
- 11 Friese hoek
- 12 Rotterdamse hoek
- 13 Kamperhoek
- 14 Bossen rond Swifterbant
- 15 Rivierduingebied
- 16 Visvijverbos
- 17 Zuigerplasbos
- 18 't Zand
- 19 Gelderse en Overijsselse Hout
- 20 Wisentbos en Lage Vaartbos
- 21 Roggebotveld
- 22 Roggebotzand
- 23 Reve Abbert
- 24 Eilandjes in het Drontermeer
- 25 Greppelveld
- 26 Vooroevers en eilandjes Veluwemeer + Wolderwijd
- 27 Spijk - Bremerberg
- 28 De Kievitslanden
- 29 Harderbos
- 30 Harderbroek
- 31 Larservaart-strook en het Larserbos
- 32 Natuurpark Lelystad
- 33 Hollandse Hout
- 34 Burchtkamp
- 35 Knarbos en Wilgenreservaat
- 36 Bossen rond Biddinghuizen en ecologische verbindingen Oostelijk Flevoland
- 37 Oostvaardersplassen
- 38 Oostvaardersveld
- 39 Horsterwold
- 40 Lage Vaart Strook
- 41 Lepelaarplassen
- 42 Kotterbos
- 43 Pampushout
- 44 Almeerderstrand
- 45 Kromslootpark - Beginbos
- 46 Almeerderhout
- 47 Hulkesteinse bos
- 48 Ooievaarplas en Reigerplas
- 49 Grote Trap
- 50 Kleine natuurgebieden in de Zuidlob:
Stichtste Putten, Gruttoveld, Gorzenveld,
Rassenbeektochtstrook, Winkelse Zand,
Priembos

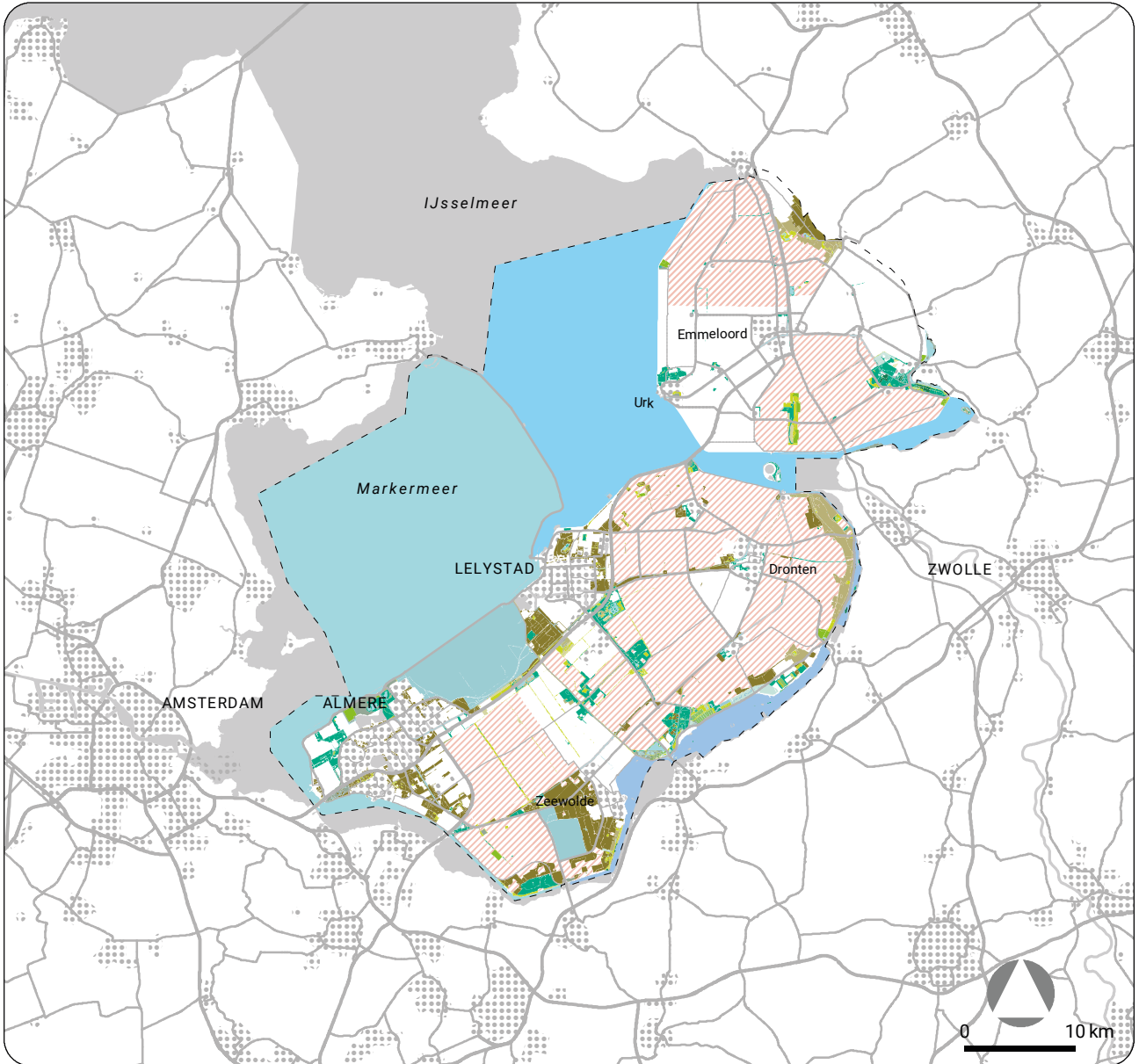
PROVINCIE FLEVOLAND

RE | GEO | 180002

NATUURBEHEERTYPEN (actueel)

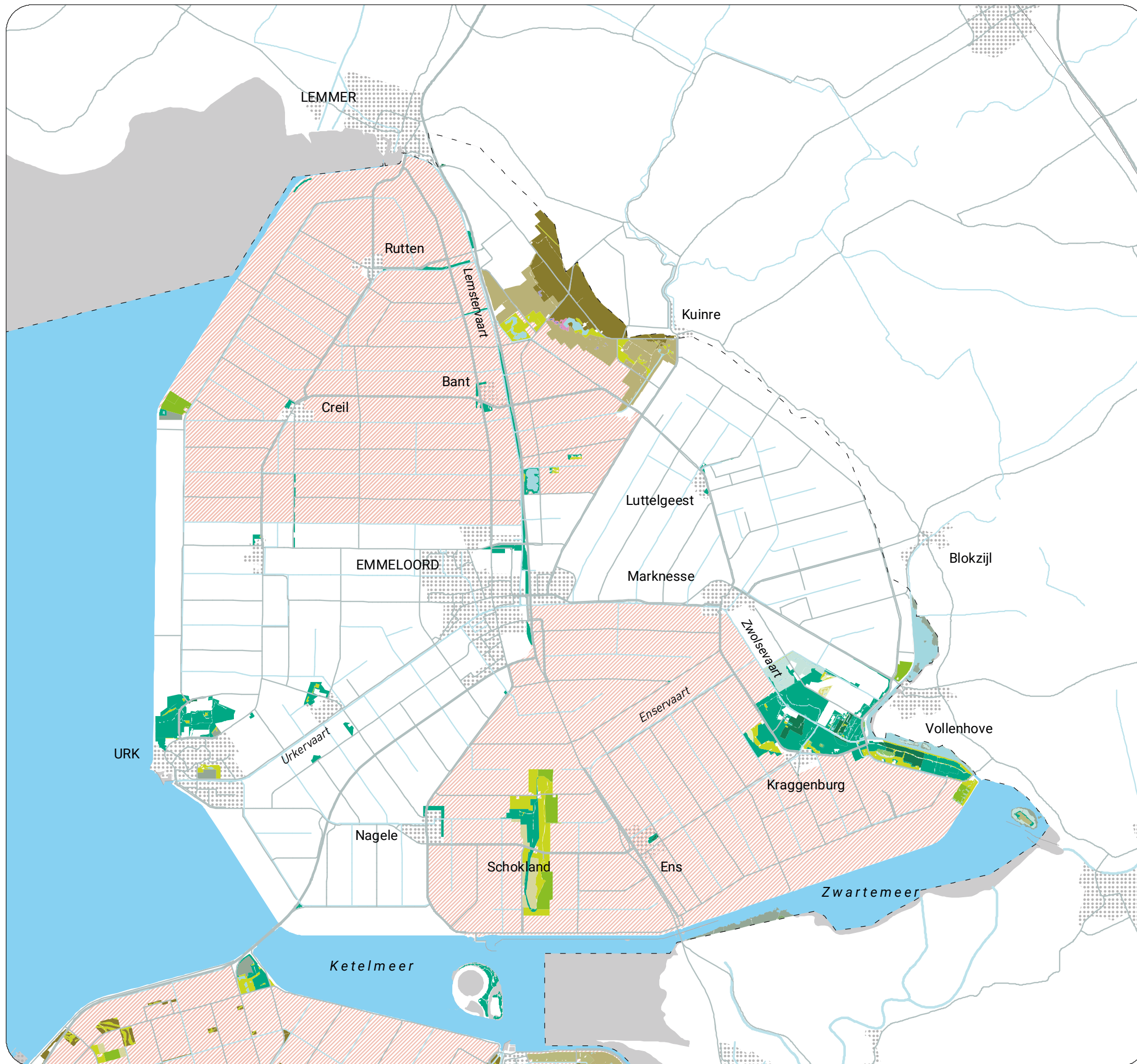

PROVINCIE FLEVOLAND | 180002 | RE | GEO | 25052018

NATUURBEHEERTYPEN (actueel)

- T
- N01.03 Rivier- en moeraslandschap
- N03.01 Beek en Bron
- N04.01 Kranswierwater
- N04.02 Zoete Plas
- N04.04 Afgesloten zeearm
- N05.01 Moeras
- N05.02 Gemaaid rietland
- N06.04 Vochtige heide
- N06.05 Zwakgebufferd ven
- N10.01 Nat schraalland
- N10.02 Vochtig hooiland
- N11.01 Droog schraalgrasland
- N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland
- N12.03 Glanshaverhooiland
- N12.04 Zilt- en overstromingsgrasland
- N12.05 Kruiden- of faunarijke akker
- N12.06 Ruigteveld
- N13.01 Vochtig weidevogelgrasland
- N14.01 Rivier- en beekbegeleidend bos
- N14.03 Haagbeuken- en essenbos
- N15.02 Dennen-, eiken- en beukenbos
- N16.03 Droog bos met productie
- N16.04 Vochtig bos met productie
- N17.05 Wilgengriend
- Zoekgebieden agrarisch natuurbeheer

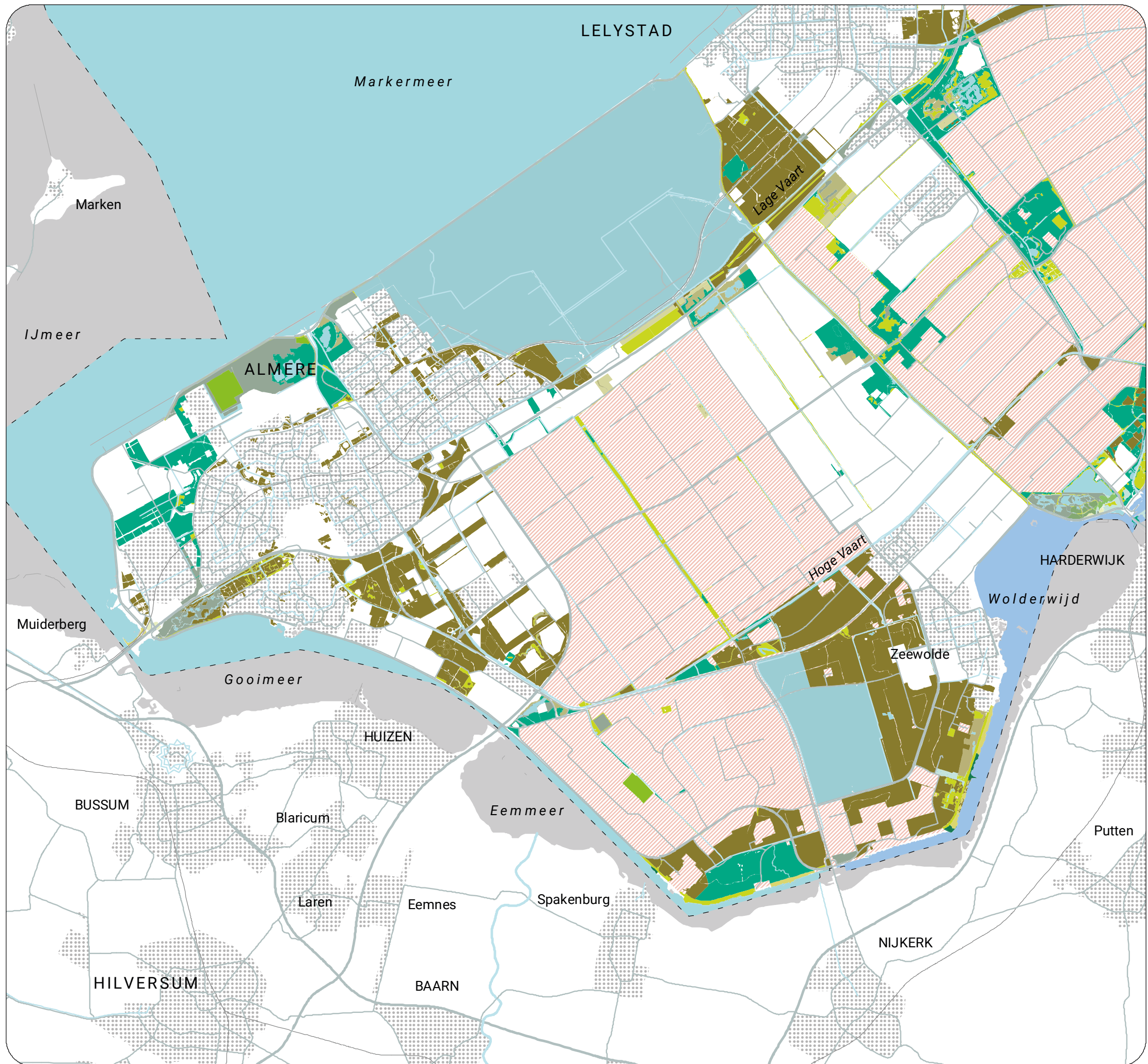

NATUURBEHEERTYPEN (actueel)

- T
- N01.03 Rivier- en moeraslandschap
- N03.01 Beek en Bron
- N04.01 Kranswierwater
- N04.02 Zoete Plas
- N04.04 Afgesloten zeearm
- N05.01 Moeras
- N05.02 Gemaaid rietland
- N06.04 Vochtige heide
- N06.05 Zwakgebufferd ven
- N10.01 Nat schraalland
- N10.02 Vochtig hooiland
- N11.01 Droog schraalgrasland
- N12.02 Kruiden- en faunarijck grasland
- N12.03 Glanshaverhooiland
- N12.04 Zilt- en overstromingsgrasland
- N12.05 Kruiden- of faunarijck akker
- N12.06 Ruigteveld
- N13.01 Vochtig weidevogelgrasland
- N14.01 Rivier- en beekbegeleidend bos
- N14.03 Haagbeuken- en essenbos
- N15.02 Dennen-, eiken- en beukenbos
- N16.03 Droog bos met productie
- N16.04 Vochtig bos met productie
- N17.05 Wilgengriend
- Zoekgebieden agrarisch natuurbeheer

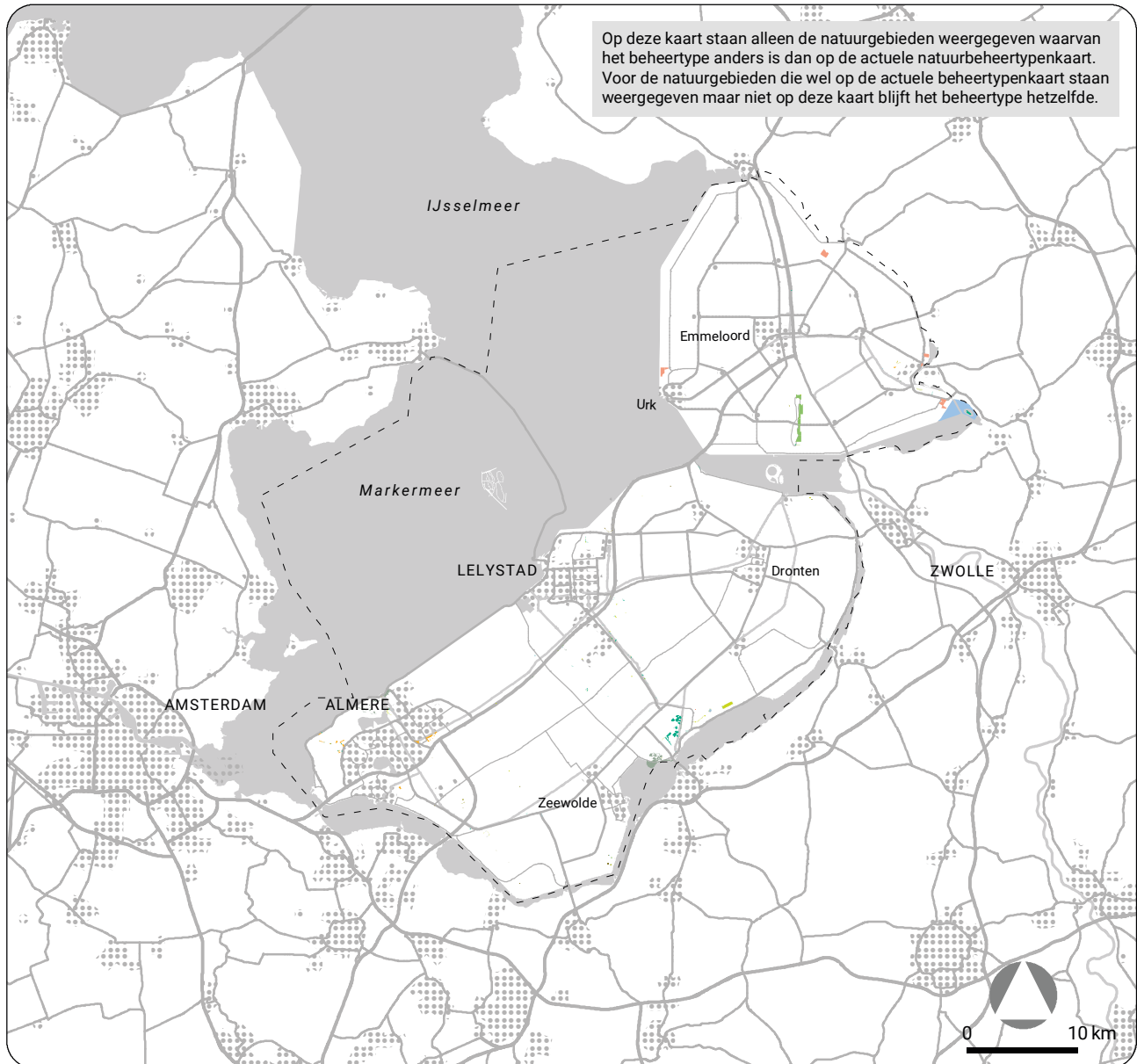

NATUURBEHEERTYPEN (actueel)

- T N01.03 Rivier- en moeraslandschap
- N03.01 Beek en Bron
- N04.01 Kranswierwater
- N04.02 Zoete Plas
- N04.04 Afgesloten zeearm
- N05.01 Moeras
- N05.02 Gemaaid rietland
- N06.04 Vochtige heide
- N06.05 Zwakgebufferd ven
- N10.01 Nat schraalland
- N10.02 Vochtig hooiland
- N11.01 Droog schraalgrasland
- N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland
- N12.03 Glanshaverhooiland
- N12.04 Zilt- en overstromingsgrasland
- N12.05 Kruiden- of faunarijke akker
- N12.06 Ruigteveld
- N13.01 Vochtig weidevogelgrasland
- N14.01 Rivier- en beekbegeleidend bos
- N14.03 Haagbeuken- en essenbos
- N15.02 Dennen-, eiken- en beukenbos
- N16.03 Droog bos met productie
- N16.04 Vochtig bos met productie
- N17.05 Wilgengriend
- Zoekgebieden agrarisch natuurbeheer

NATUURBEHEERTYPEN | Ambitiekaart (verschillen)

PROVINCIE FLEVOLAND | 180002 | RE | GEO | 25052018

T		T	
	N00.01 Nog om te vormen naar natuur		N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland
	N00.02 Nog om te vormen natuur naar natuur		N12.04 Zilt- en overstromingsgrasland
	N01.03 Rivier- en moeraslandschap		N12.05 Kruiden- of faunarijke akker
	N04.01 Kranswierwater		N12.06 Ruigteveld
	N04.02 Zoete Plas		N13.01 Vochtig weidevogelgrasland
	N05.01 Moeras		N14.01 Rivier- en beekbegeleidend bos
	N10.01 Nat schraalland		N14.03 Haagbeuken- en essenbos
	N10.02 Vochtig hooiland		N16.04 Vochtig bos met productie
	N11.01 Droog schraalgrasland		

NATUURBEHEERTYPEN | Ambitiekaart (verschillen)

Op deze kaart staan alleen de natuurgebieden weergegeven waarvan het beheertype anders is dan op de actuele natuurbeheertypenkaart. Voor de natuurgebieden die wel op de actuele beheertypenkaart staan weergegeven maar niet op deze kaart blijft het beheertype hetzelfde.

- T N00.01 Nog om te vormen naar natuur
- N00.02 Nog om te vormen natuur naar natuur
- N01.03 Rivier- en moeraslandschap
- N04.01 Kranswierwater
- N04.02 Zoete Plas
- N05.01 Moeras
- N10.01 Nat schraalland
- N10.02 Vochtig hooiland
- N11.01 Droog schraalgrasland
- N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland
- N12.04 Zilt- en overstromingsgrasland
- N12.05 Kruiden- of faunarijke akker
- N13.01 Vochtig weidevogelgrasland
- N14.01 Rivier- en beekbegeleidend bos
- N14.03 Haagbeuken- en essenbos
- N16.04 Vochtig bos met productie

Projectvoorstellen nieuwe natuur

- gehonoreerd**
- 1 Urkerveld
- 3 Nieuwe Natuur bij Schokland
- reservebank**
- 2 Kuinderbos
- 7 Winst voor weidevogels en wintergasten
- 11 Natuur in bedrijf

Zie voor meer informatie:
<http://www.flevoland.nl/Dossiers/Nieuwe-Natuur/Projectvoorstellen>

NATUURBEHEERTYPEN | Ambitiekaart (verschillen)

Op deze kaart staan alleen de natuurgebieden weergegeven waarvan het beheertype anders is dan op de actuele natuurbeheertypenkaart. Voor de natuurgebieden die wel op de actuele beheertypenkaart staan weergegeven maar niet op deze kaart blijft het beheertype hetzelfde.

- T N00.01 Nog om te vormen naar natuur
- N00.02 Nog om te vormen natuur naar natuur
- N01.03 Rivier- en moeraslandschap
- N04.01 Kranswierwater
- N04.02 Zoete Plas
- N05.01 Moeras
- N10.01 Nat schraalland
- N10.02 Vochtig hooiland
- N11.01 Droog schraalgrasland
- N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland
- N12.04 Zilt- en overstromingsgrasland
- N12.05 Kruiden- of faunarijke akker
- N13.01 Vochtig weidevogelgrasland
- N14.01 Rivier- en beekbegeleidend bos
- N14.03 Haagbeuken- en essenbos
- N16.04 Vochtig bos met productie

Projectvoorstellen nieuwe natuur

- gehonoreerd**
- 3 Nieuwe Natuur bij Schokland
- 8 Oostkant Dronten
- 10 Swifterpark
- 12A Hollandse Hout
- 12B Trekweg
- 12C Ibisweg-Noord
- 16 De Kop op het Horsterwold
- reservebank**
- 11 Natuur in bedrijf
- 13 Airport Garden City

Zie voor meer informatie:
<http://www.flevoland.nl/wat-doen-we/grote-projecten/nieuwe-natuur/projectvoorstellen/>

NATUURBEHEERTYPEN | Ambitiekaart (verschillen)

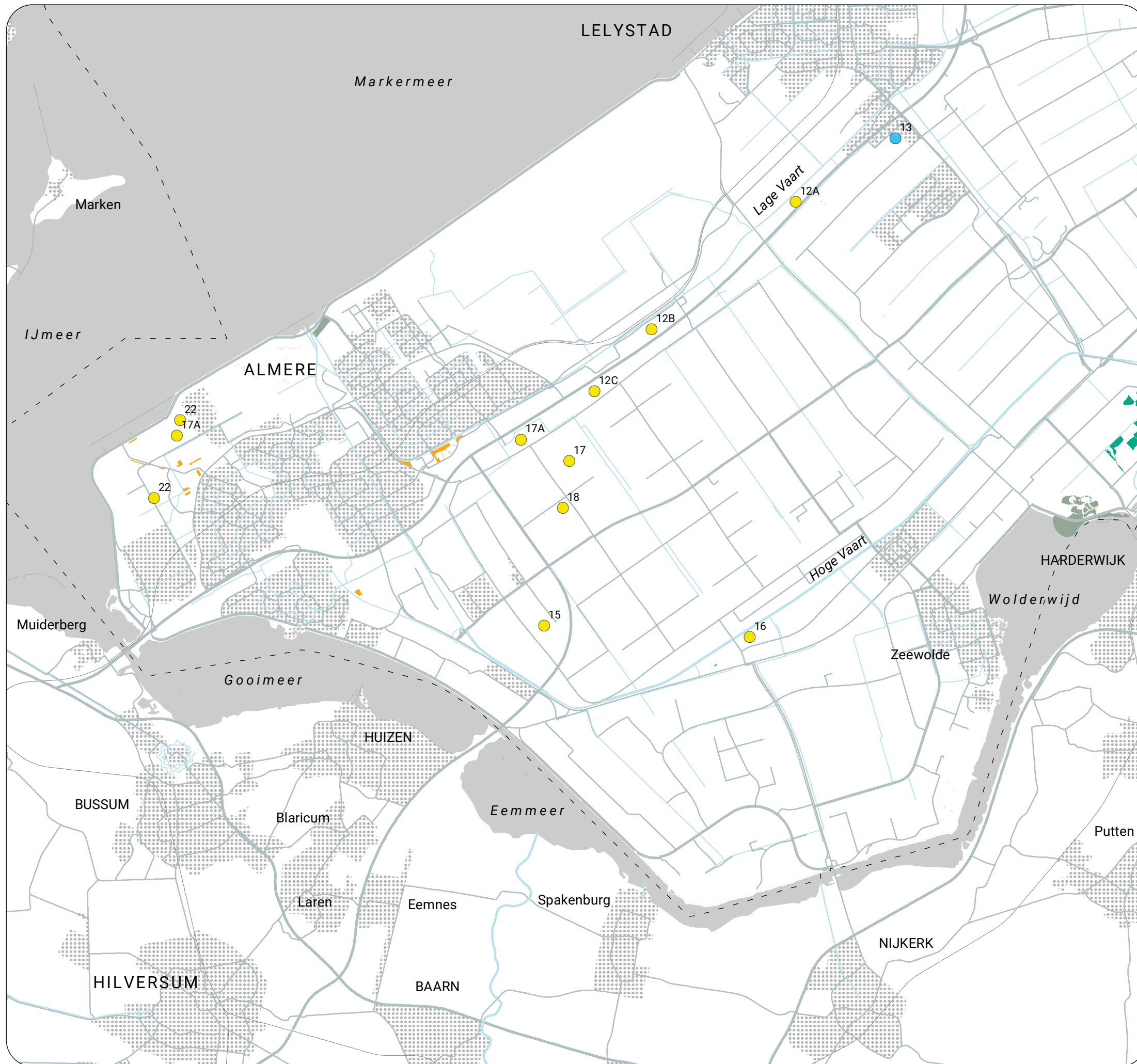
Op deze kaart staan alleen de natuurgebieden weergegeven waarvan het beheertype anders is dan op de actuele natuurbeheertypenkaart. Voor de natuurgebieden die wel op de actuele beheertypenkaart staan weergegeven maar niet op deze kaart blijft het beheertype hetzelfde.

- T
- N00.01 Nog om te vormen naar natuur
- N00.02 Nog om te vormen natuur naar natuur
- N01.03 Rivier- en moeraslandschap
- N04.01 Kranswierwater
- N04.02 Zoete Plas
- N05.01 Moeras
- N10.01 Nat schraalland
- N10.02 Vochtig hooiland
- N11.01 Droog schraalgrasland
- N12.02 Kruiden- en faunarijck grasland
- N12.04 Zilt- en overstromingsgrasland
- N12.05 Kruiden- of faunarijck akker
- N13.01 Vochtig weidevogelgrasland
- N14.01 Rivier- en beekbegeleidend bos
- N14.03 Haagbeuken- en essenbos
- N16.04 Vochtig bos met productie

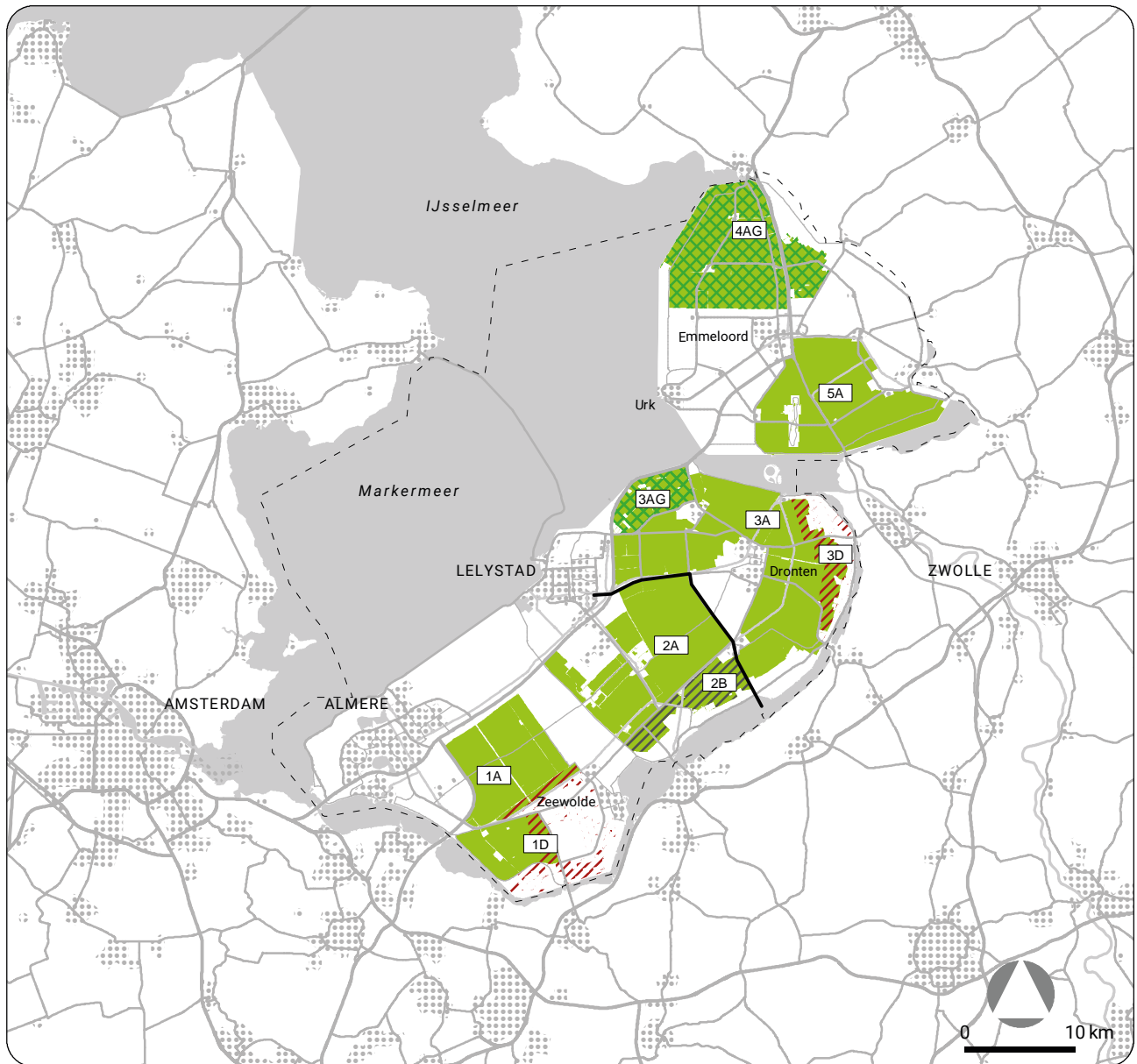
Projectvoorstellen nieuwe natuur

- gehonoreerd**
- 12A Hollandse Hout
- 12B Trekweg
- 12C Ibisweg-Noord
- 15 Eemvallei-Zuid
- 16 De Kop op het Horsterwold
- 17 Noorderwold-Eemvallei
- 17A Een vierkant meter natuur
- 18 Pioniernatuur Flevoland
- 21 Harderbos en Harderbroek verbonden
- 22 Gouden randen langs de Pampushout
- reservebank**
- 13 Airport Garden City

Zie voor meer informatie:
<http://www.flevoland.nl/wat-doen-we/grote-projecten/nieuwe-natuur/projectvoorstellen/>

NATUURTYPEN EN DEELGEBIEDEN AGRARISCH NATUUR- EN LANDSCHAPSBEHEER

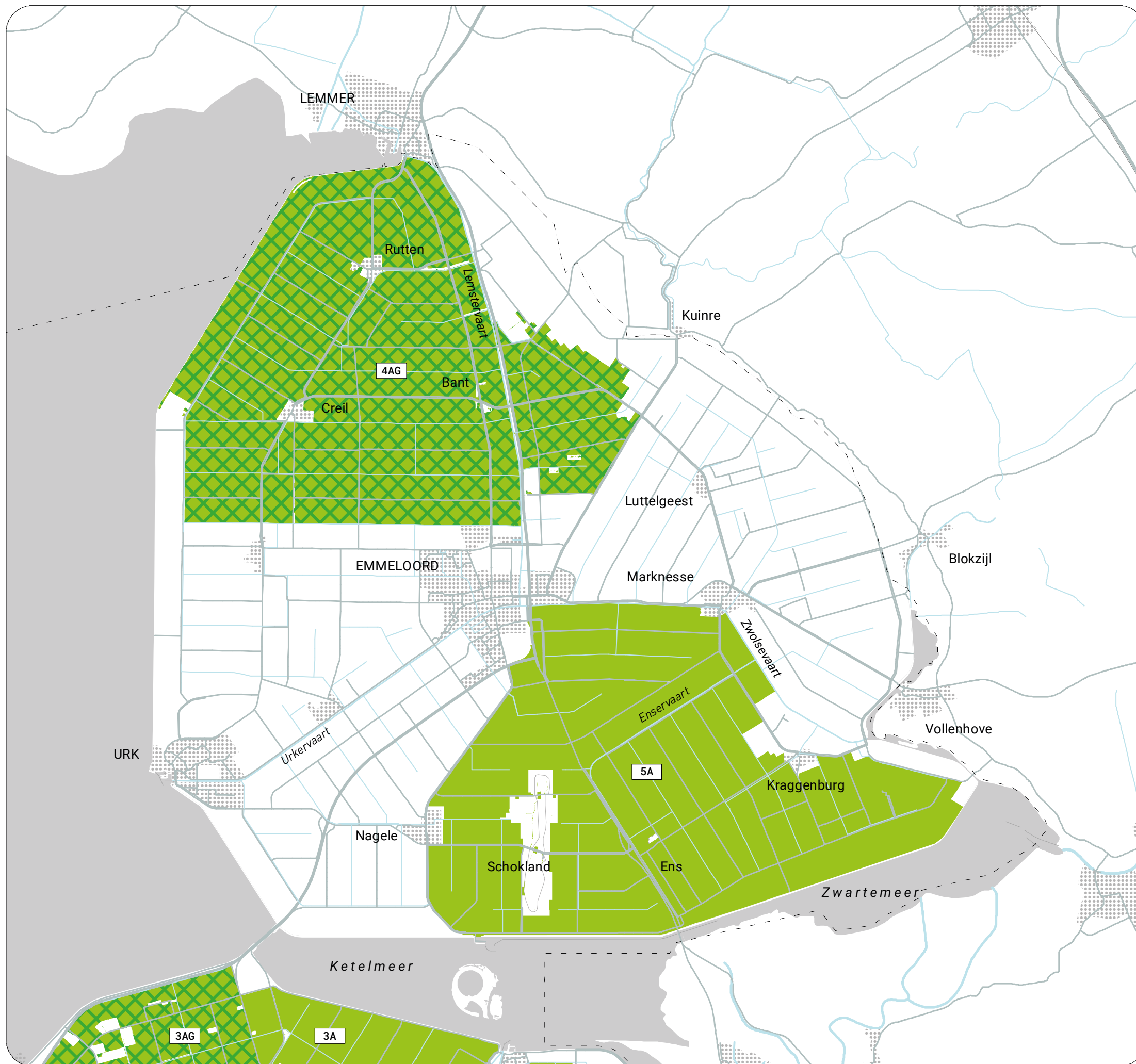

PROVINCIE FLEVOLAND | 180002 | GEO | 08022018

T	
1A	Open akkerland deelgebied 1 - Zuidelijk Flevoland
1D	Droge dooradering deelgebied 1 - Zuidelijk Flevoland
2A	Open akkerland deelgebied 2 – Midden Flevoland
2B	Open akkerland voor overwinterende akkervogels deelgebied 2 – Midden Flevoland
3D	Droge dooradering deelgebied 3 - Oostelijk Flevoland
3AG	Open akkerland/grasland deelgebied 3 – Oostelijk Flevoland
3A	Open akkerland deelgebied 3 – Oostelijk Flevoland
4AG	Open akkerland/open grasland deelgebied 4 – Noordoostpolder Noordwest
5A	Open akkerland deelgebied 5 – Noordoostpolder Zuidoost

NATUURTYPEN AGRARISCH NATUUR- EN LANDSCHAPSBEHEER

- T
- 4AG Open akkerland/open grasland deelgebied 4 – Noordoostpolder Noordwest
- 3A Open akkerland voor broedende akkervogels deelgebied 3 – Oostelijk Flevoland
- 3AG Open akkerland/grasland deelgebied 3 – Oostelijk Flevoland
- 5A Open akkerland voor broedende akkervogels deelgebied 5 – Noordoostpolder Zuidoost

NATUURTYPEN AGRARISCH NATUUR- EN LANDSCHAPSBEHEER

- T**
- 1A** Open akkerland deelgebied 1 - Zuidelijk Flevoland
- 2A** Open akkerland deelgebied 2 - Midden Flevoland
- 2B** Open akkerland voor overwinterende akkervogels deelgebied 2 - Midden Flevoland
- 3A** Open akkerland deelgebied 3 - Oostelijk Flevoland
- 3AG** Open akkerland/grasland deelgebied 3 - Oostelijk Flevoland
- 1D** Droge dooradering deelgebied 1 - Zuidelijk Flevoland
- 3D** Droge dooradering deelgebied 3 - Oostelijk Flevoland

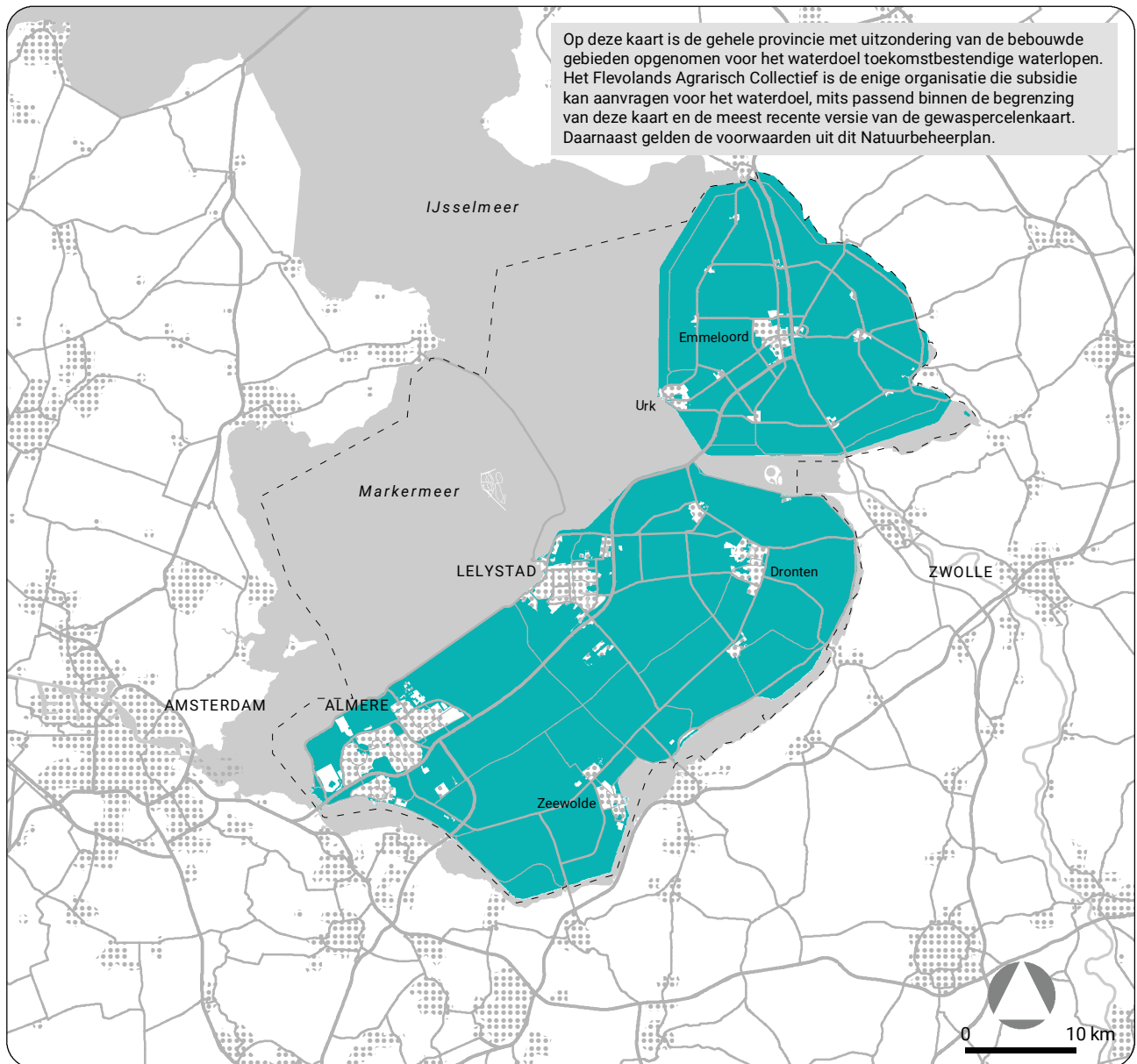

NATUURTYPEN AGRARISCH NATUUR- EN LANDSCHAPSBEHEER

- Open akkerland deelgebied 1 - Zuidelijk Flevoland
- Open akkerland deelgebied 2 - Midden Flevoland
- Open akkerland voor overwinterende akkervogels deelgebied 2 - Midden Flevoland
- Droge dooradering deelgebied 1 - Zuidelijk Flevoland

WATERDOEL: TOEKOMSTBESTENDIGE DUURZAME WATERLOPEN

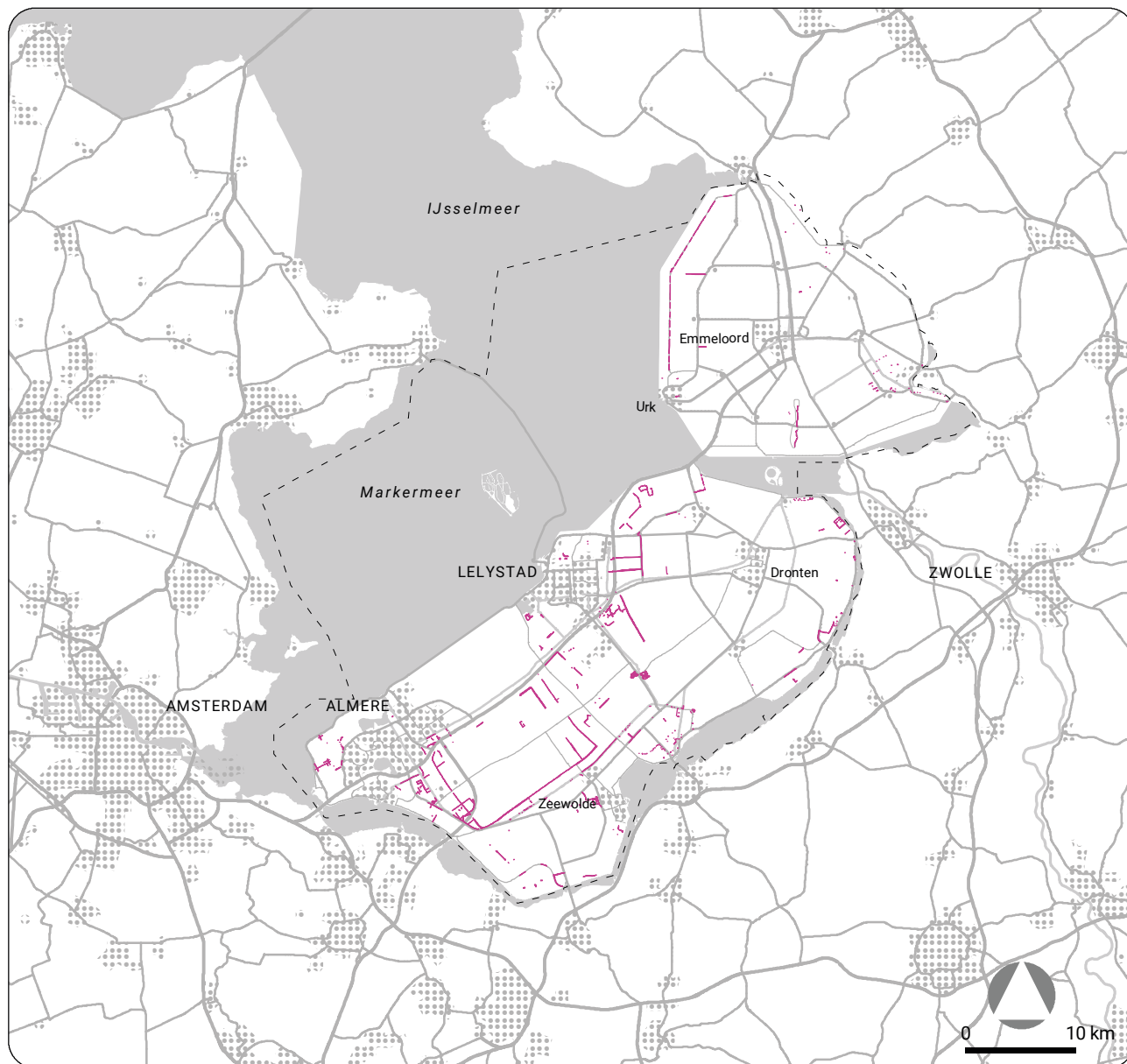

PROVINCIE FLEVOLAND | RE | GEO | 180002 | 08022018

Bufferzones, beheer slootkanten en duurzaam bodembeheer

LANDSCHAPBEHEERTYPEN

PROVINCIE FLEVOLAND | RE | GEO | 180002 | 25052018

Landschapbeheertypen

Detailkaarten van de landschapbeheertypen zijn in te zien via de website <http://kaart.flevoland.nl/natuurbeheerplan/>

LANDSCHAPBEHEERTYPEN

Landschapbeheertypen

Detailkaarten van de landschapbeheertypen zijn in te zien via de website <http://kaart.flevoland.nl/natuurbeheerplan/>

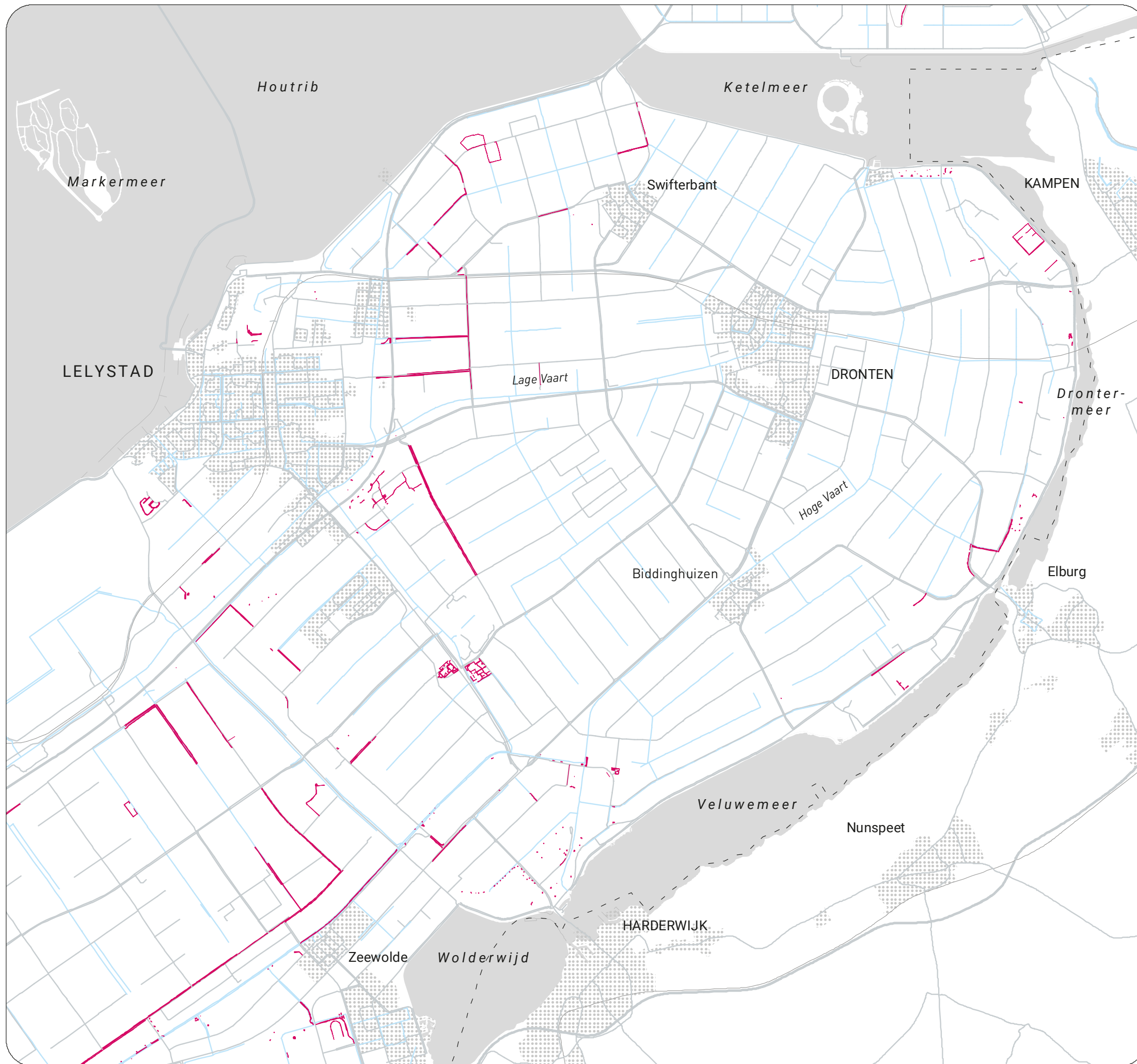

LANDSCHAPBEHEERTYPEN

Landschapbeheertypen

Detailkaarten van de landschapbeheertypen zijn in te zien via de website <http://kaart.flevoland.nl/natuurbeheerplan/>

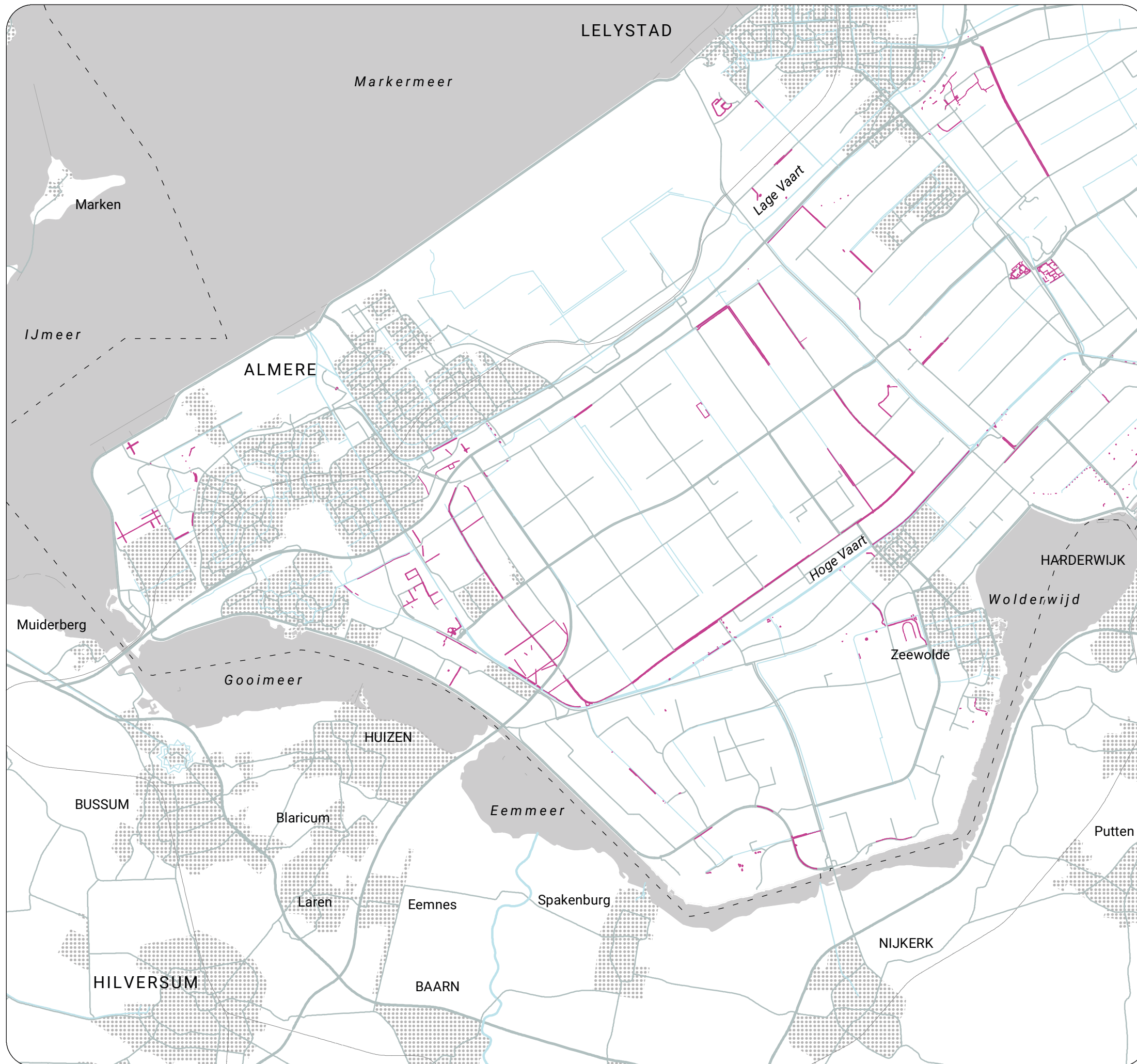

LANDSCHAPBEHEERTYPEN

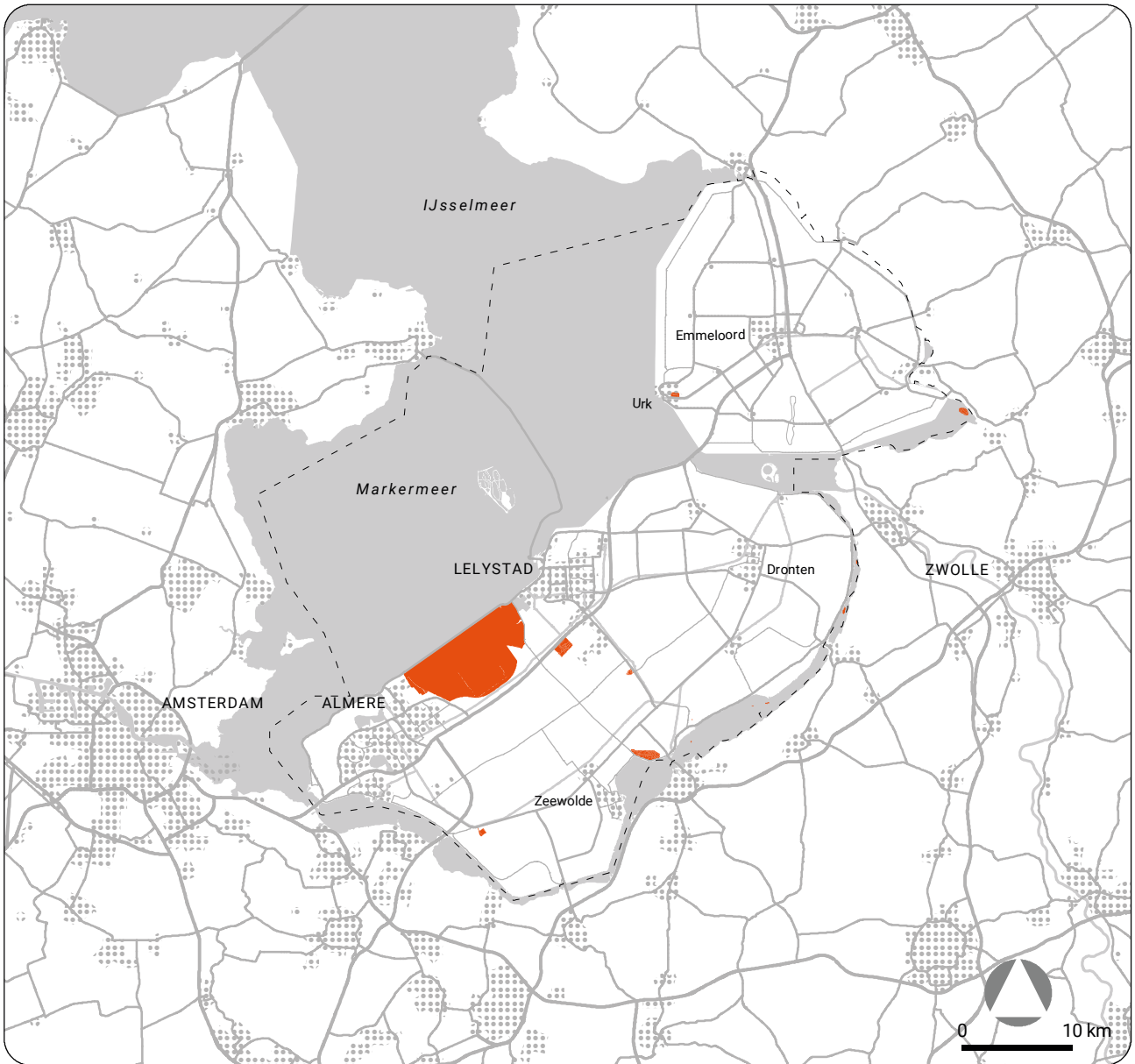

Landschapbeheertypen

Detailkaarten van de landschapbeheertypen zijn in te zien via de website <http://kaart.flevoland.nl/natuurbeheerplan/>

VRIJSTELLING VAN OPENSTELLING NATUURTERREINEN

PROVINCIE FLEVOLAND | 180002 | GEO | 25052018

vrijgestelde natuurterreinen

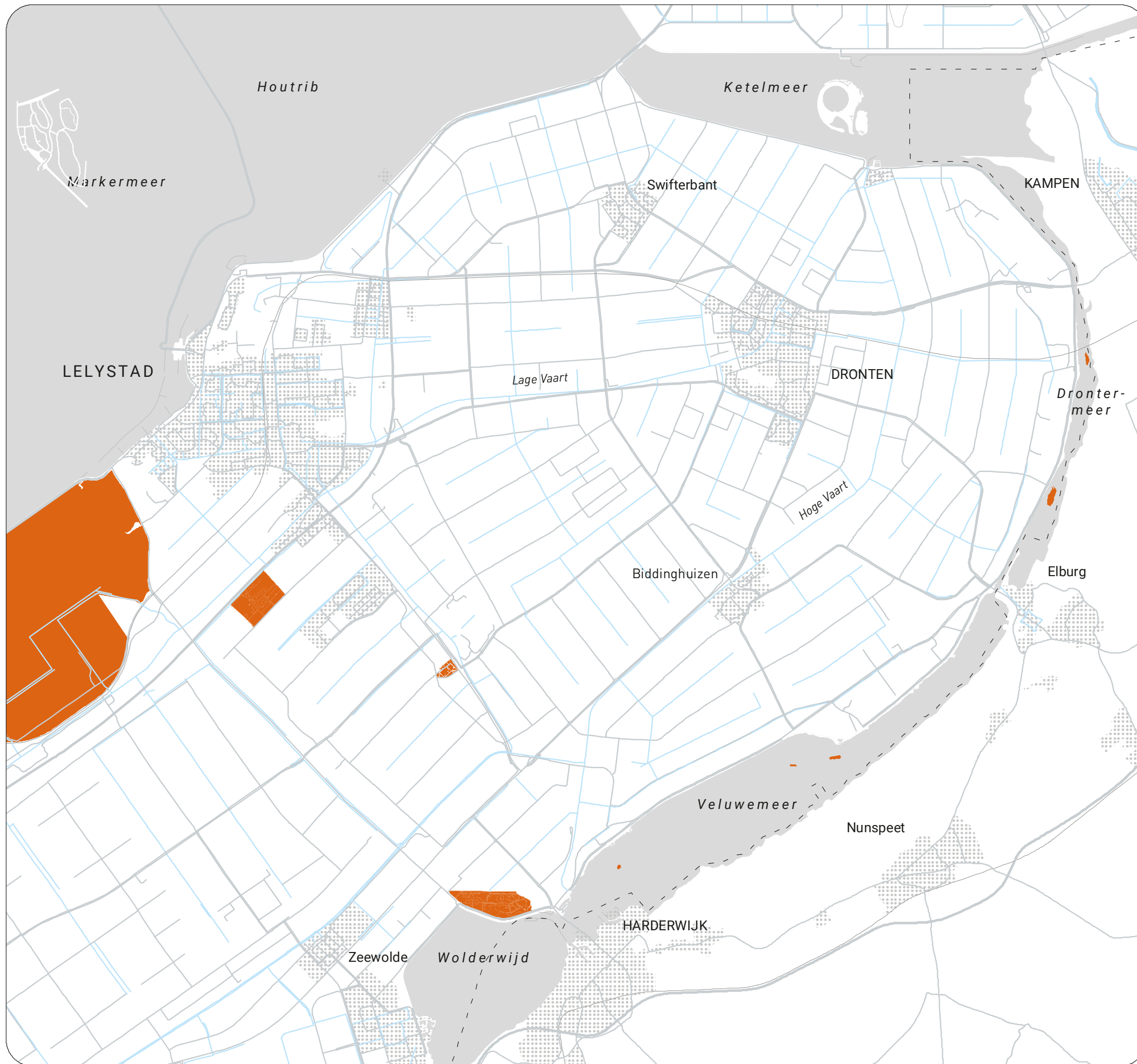
VRIJSTELLING VAN OPENSTELLING NATUURTERREINEN

vrijgestelde natuurterreinen

VRIJSTELLING VAN OPENSTELLING NATUURTERREINEN

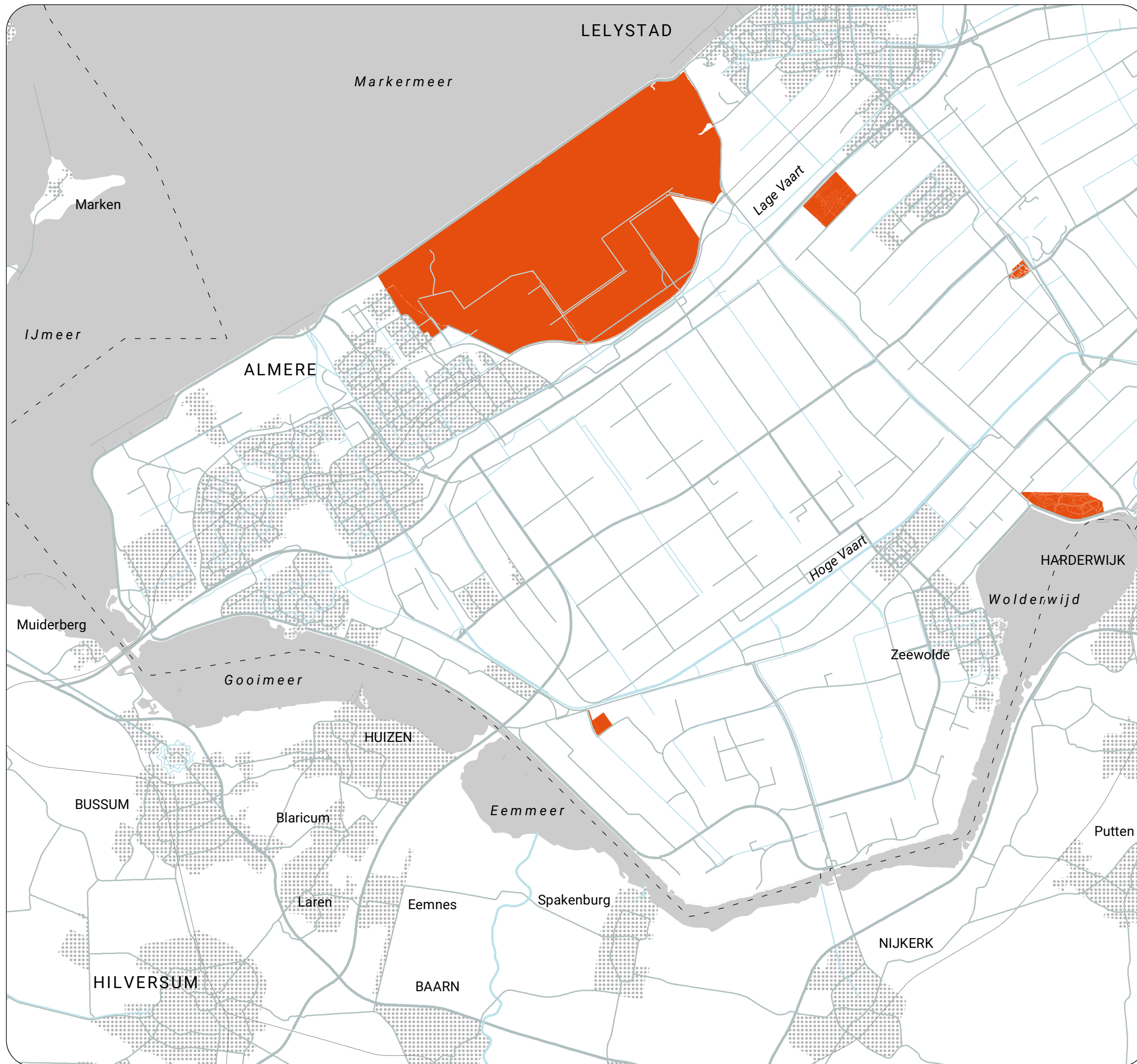
vrijgestelde natuurterreinen

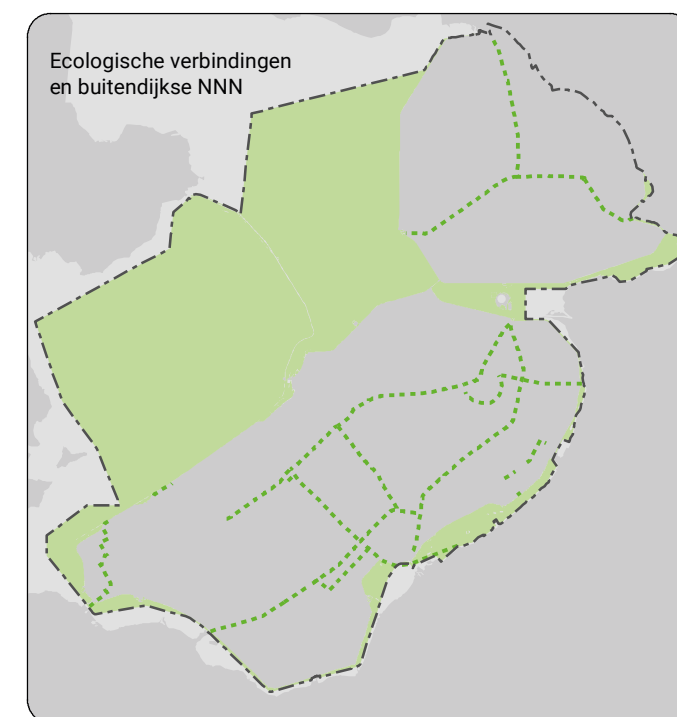
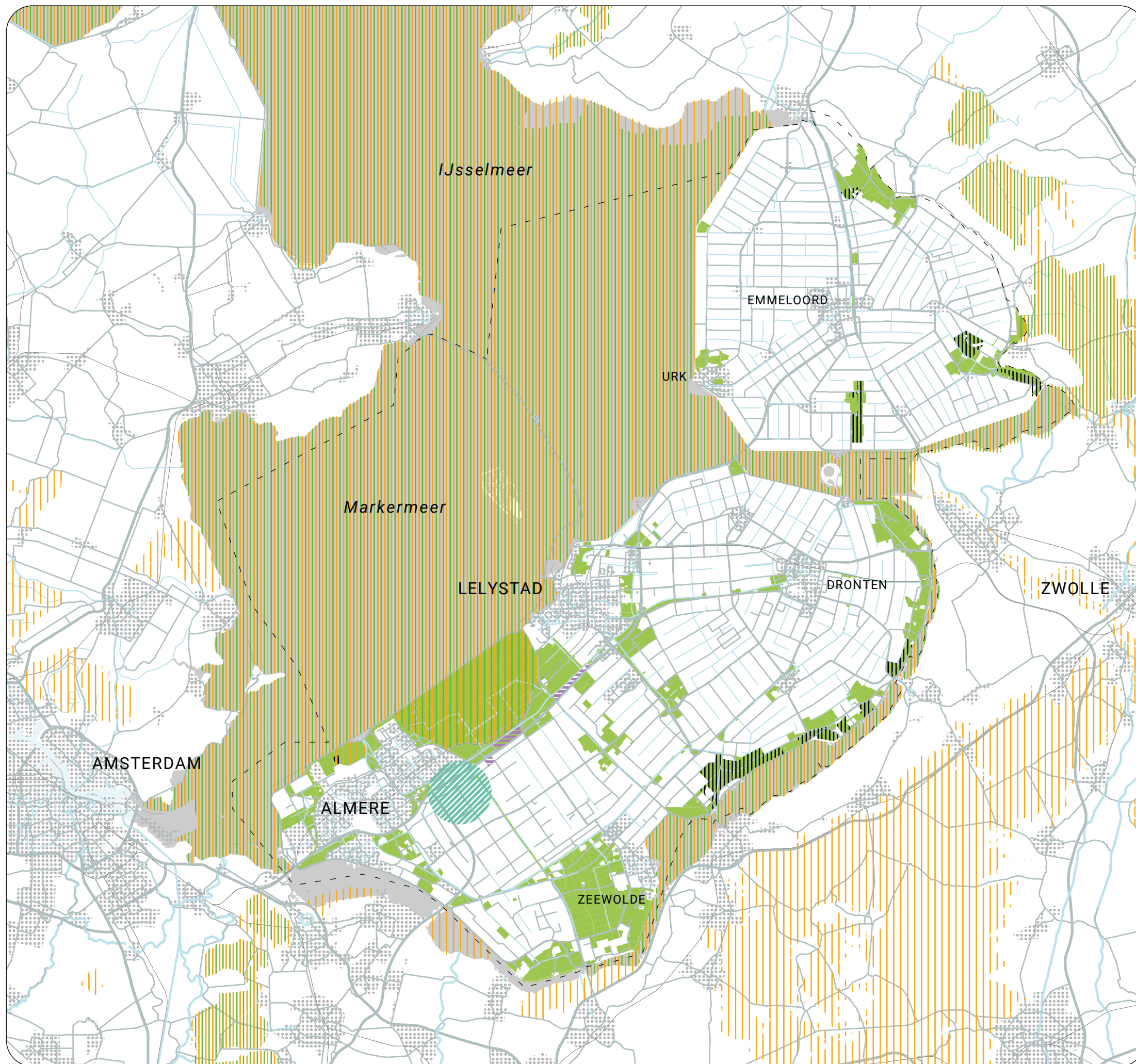
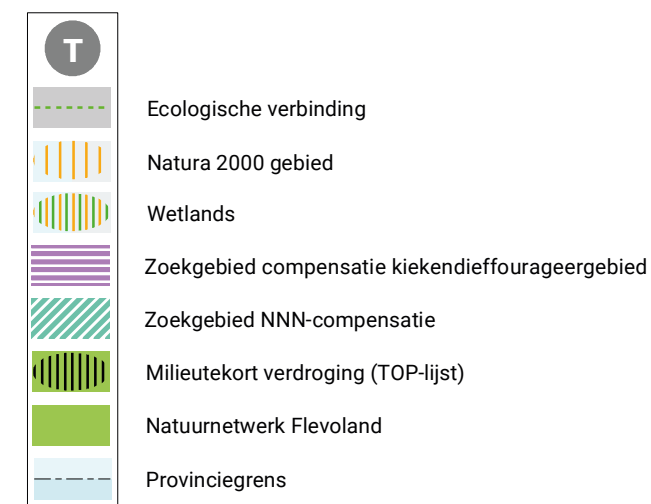
VRIJSTELLING VAN OPENSTELLING NATUURTERREINEN

vrijgestelde natuurterreinen

NATUURNETWERK FLEVOLAND

BIJLAGE 9

beschrijving van de deelgebieden agrarisch natuur- en landschapsbeheer met natuurtype/leefgebied, beheertypen en soorten

1. Gebied Zuidelijk Flevoland (leefgebied open akkerland en droge dooradering (in klein gebied))

a. Dit gebied is van belang voor het voortbestaan van de grauwe kiekendief in Flevoland. In de afgelopen jaren heeft de grauwe kiekendief hier gebroed en gevoerageerd. De landschappelijke factoren zijn iets minder gunstig dan in Midden Flevoland met hogere opgaande begroeiing. Aansluitende natuurgebieden kunnen functioneren als foerageergebied. De begrenzing is in goed overleg met het agrarisch collectief en gebiedspartijen tot stand gekomen. Het draagvlak voor deelname in het gebied is voldoende groot.

b. Leefgebieden

Leefgebied open akkerland

In dit gebied gaat het om het beheertype Open akker voor broedende akkervogels. Dit beheertype betreft maatregelen gedurende het broedseizoen (maart tot en met augustus).

Leefgebied droge dooradering

In dit gebied gaat het om het beheertype Struweel en ruigte. Het leefgebied is een middel om de Flevolandse opgaande natuur beter aan te laten sluiten op het Flevolandse agrarische landschap.

c. Soorten

Het open akkerland in dit gebied richt zich op het behouden van de grauwe kiekendief. Mogelijk kan de veldleeuwerik meeliften, maar de maatregelen zijn gericht op de eisen die de grauwe kiekendief stelt. De droge dooradering richt zich op het behouden van de zomertortel, waar onder andere de kneu van mee kan liften.

2. Midden Flevoland (leefgebied open akkerland)

a. Dit gebied is van groot belang voor het voortbestaan van de grauwe kiekendief in Flevoland. In de afgelopen jaren heeft de grauwe kiekendief hier gebroed en gevoerageerd. De landschappelijke factoren zijn gunstig met veel openheid en weinig opgaande begroeiing. Aansluitende natuurgebieden kunnen functioneren als foerageergebied. In de winterperiode foerageren kleine en wilde zwaan op oogstresten in akker- bouwgebieden in de omgeving van het Veluwemeer. De begrenzing voor kleine en wilde zwaan is als gevolg van het Luchthavenbesluit Lelystad aangepast tot het gebied tussen randmeer en Gooiseweg en Biddingringweg. Gebiedsclusters binnen het Beperkingengebied vogelaantrekende bestemmingen en grondgebruik uit het Luchthavenbesluit Lelystad worden beoordeelt op het effect op de vliegveiligheid. De begrenzing is in goed overleg met het agrarisch collectief en gebiedspartijen tot stand gekomen. Het draagvlak voor deelname in het gebied is voldoende groot.

b. Leefgebied open akker

In dit gebied gaat het om:

- Beheertype open akker voor broedende akkervogels. Dit beheertype betreft maatregelen gedurende het broedseizoen (maart tot en met augustus).
- Beheertype open akker voor overwinteren de akkervogels. Dit beheertype gaat over het winterhalfjaar en is gericht op het bevorderen van winteroverleving van in Nederland overwinterende akkervogels.

c. Soorten

Het gaat voor dit gebied om het behouden van de grauwe kiekendief als broedvogel. Mogelijk kan de veldleeuwerik meeliften, maar de maatregelen zijn gericht op de eisen die de grauwe kiekendief stelt. Daarnaast gaat het om foerageergebied voor de kleine en wilde zwaan in het winterhalfjaar.

Oostelijk Flevoland (leefgebied open akkerland, open grasland (beperkt gebied) en droge dooradering (beperkt gebied))

a. Dit akkerland in dit gebied is van belang voor het voortbestaan van de veldleeuwerik in Flevoland. Het is een van de kerngebieden voor de veldleeuwerik in Flevoland. Het gebied is een afwisseling van grasland, bollenteelt en akkerbouw. De begrenzing is in goed overleg met het agrarisch collectief en gebiedspartijen tot stand gekomen. Het draagvlak voor deelname in het gebied is voldoende groot. Tevens zijn de bossen en akkers rondom de bossen in dit gebied van belang voor het voortbestaan van de zomertortel in Flevoland.

b. Leefgebieden

Leefgebied open akkerland

In dit gebied gaat het om beheertype Open akker voor broedende akkervogels. Dit beheertype betreft maatregelen gedurende het broedseizoen (maart tot en met augustus).

Leefgebied open grasland

Beheertype weidevogelbeheer niet-kritische soorten. De maatregelen vinden plaats gedurende het broedseizoen 15 februari tot en met juli (sommige soorten augustus). Binnen dit beheertype zijn naast grasland, ook bouwlandpercelen (aardappels, bieten, mais, bollenteelt) plasdrassituaties, riet en/of opgaande landschapselementen in zekere mate aanwezig. Daarnaast is een natuurlijke fluctuatie van het waterpeil in watergangen en natuurvriendelijke oevers van belang.

Leefgebied droge dooradering

Beheertype ruigte en struweel. Het leefgebied is een middel om de Flevolandse opgaande natuur beter aan te laten sluiten op het Flevolandse agrarische landschap.

c. Soorten

Het open akkerland in dit gebied richt zich op het behouden van de veldleeuwerik. Mogelijk kunnen de gele kwikstaart en de graspieper meeliften, maar de maatregelen zijn gericht op de eisen die de veldleeuwerik stelt. Verder profiteren ook soorten als scholekster, kievit en grutto. De droge dooradering richt zich op het behouden van de zomertortel, waar onder andere de kneu van mee kan liften.

4. Noordoostpolder Noordwest (leefgebied open akker in combinatie met open grasland)

a. In de winterperiode foerageren kleine en wilde zwaan op oogstresten in akkerbouwgebieden in de omgeving van het IJsselmeer. Daarnaast is het van belang voor de graspieper, gele kwikstaart, kneu en veldleeuwerik. Het gebied is een afwisseling van grasland, bollenteelt en akkerbouw. De maatregelen voor kleine en wilde zwaan richten zich vooral op de akkerbouwgebieden in de winterperiode en voor graspieper, gele kwikstaart, kneu en veldleeuwerik op het grasland en de bollenteelt in het voorjaar en de zomer. De begrenzing is in goed overleg met het agrarisch collectief en gebiedspartijen tot stand gekomen. Het draagvlak voor deelname in het gebied is voldoende groot.

b. Leefgebied open akker

Beheertype open akker voor overwinterende akkervogels. Dit beheertype gaat over het winterhalfjaar en is gericht op het bevorderen van winteroverleving van in Nederland overwinterende akkervogels.

c. Soorten

Het gaat voor dit gebied om het behouden van foerageergebied voor de kleine en wilde zwaan in het winterhalfjaar. Dit zijn de prioritaire soorten voor dit gebied. Daarnaast zijn het grasland en de bollenvelden van belang als broedgebied en foerageergebied voor gele kwikstaart, graspieper, kneu en veldleeuwerik. Verder profiteren ook soorten als scholekster, kievit en grutto.

5. Noordoostpolder Zuidoost (Leefgebied open akker)

a. Het gebied is een akkerbouwgebied aansluitend aan het Voorsterbos en Schokland. De maatregelen richten zich vooral op graspieper, gele kwikstaart, kneu en veldleeuwerik in het voorjaar en de zomer. De begrenzing is in goed overleg met het agrarisch collectief en gebiedspartijen tot stand gekomen. Het draagvlak voor deelname in het gebied is voldoende groot.

b. Leefgebied open akker

In dit gebied gaat het om het beheertype Open akker voor broedende akkervogels. Dit beheertype betreft maatregelen gedurende het broedseizoen (maart tot en met augustus).

c. Soorten

Het gaat voor dit gebied om het behouden van de veldleeuwerik. Mogelijk kunnen de gele kwikstaart en de graspieper meeliften, maar de maatregelen zijn gericht op de eisen die de veldleeuwerik stelt. Verder profiteren ook soorten als scholekster, Kievit en grutto.

COLOFON

Dit is een uitgave van:

Afdeling Ruimte en Economie

Provincie Flevoland

Visarenddreef 1

Postbus 55

8200 AB Lelystad

Contact:

Telefoon 0320 - 265 265

E-mail: info@flevoland.nl

www.flevoland.nl

2018